

דברים לאסנת
ועל אסנת

13.8.03

השעה 11:31 אני בסטודיו, אני צריכה ללמוד, אני צריכה להתאמן, הכל כל כך פרג'ילי ושביר, כל הזמן זמן, זמן יש זמן, יש זמן, יש זמן, להסתכל על כיוונים אחרים מעבר למוגבלויות, להסתכל על כיוונים חדשים, חדש, לא על המוגבלות, גבולות לפרוץ את הגבולות.

12:44 15.8.03

אין לי בכלל מצב רוח, אולי אעשה משהו בשביל לרומם לי את מצב הרוח בשביל זה אני צריכה לעשות משהו. מה לעשות? לעשות. אם אני אקרא את כל מה שכתבתי אולי אני אבין משהו שכתבתי אולי אני אבין משהו, אבין משהו, אבין משהו, להאמין במשהו, אבין אאמין, אמונה להאמין. אמונה להאמין במשהו, אמונה להאמין במשהו, אמונה, להאמין אמונה להאמין אמונה.

15.8.03

לכתוב ביד שמאל, לצייר ביד שמאל, בסוף זה יגיע, הפתרון. אני רק צריכה להרגע ובסוף זה מגיע, החיים מאוד מורכבים. להרגע, להרגע, להרגע, להרגע, להשאיר רגועה, להשאיר רגועה, להשאיר רגועה, אבגדהוזחטיכך למסנסעפץקרשת. בסוף זה יתחבר לכלל משמעות, בסוף איזה סוף, יבוא השלב שהכל יקבל משמעות, להפסיק לפחד, לעשות תנועות אלימות לפחד, לעשות תנועות אלימות לפחד.

16.8.03 18:36

שוב ושוב ושוב פעם, שוב פעם, שוב ושוב פעם

מצב רוח לאהבה - מצב רוח לאהבה

מצב רוח לאהבה - מצב רוח לאהבה

אולי צריך להתלבש על זה ולא להפסיק לכתוב כמה ימים ולא להפסיק, תשוקות תשוקות ואנרגיות, תשוקות ואנרגיות תשוקות ואנרגיות, תשוקות ואנרגיות סוד, סוד, סוד, סוד, סוד

17.8.03

כשהטוב יגיע לדעת לקבל את פניו, לקבל את פניו, לקבל את פניו לקבל את פניו. אנה פנינו מועדות? יש לי הרגשה כאילו נמלים הולכות לי על הגוף. לתת הרגשה לצד השני של ביטחון, לסמוך עלי, לתת לצד השני הרגשה של בטחון שאפשר לסמוך עלי.

26.8.03 17:39

אני צריכה לקחת את עצמי כמקרה אסתטי, אסתטי, אני מקרה אסתטי. כבר מתחילה לכתוב יפה ביד שמאל. אולי אני צריכה להשקיע ולהבין, להשקיע ולהבין, פחות לחשוב ויותר לעשות. אין מה להבין, אין מה להבין, אין מה להבין, עדיף לחיות בגן עדן של שוטים, עדיף לחיות בגן עדן של שוטים, עדיף לחיות בגן עדן של שוטים.

אהרון שבתאי

אסנת

החיים קודמים לאמנות

ורומסים כל שיר

שמערער על כך

יש תקוה רק לשירים

שמעדיפים

שתהיי בריאה, אסנת

שתחיי שמחה, אסנת

June 2010

Dear Eliya,

I think a lot of Osnat because it is one year ago that she died. Some dates and things remind me that it was last year. I draw and build a lot of birds lately and sometimes I sit in my studio and think of your mother, who wanted to make this project about birds and flying here in Hamburg. Remember we took those photos of the seagulls down at the port? I send you some pictures; they are my remembrance of Osnat. I wonder how you are and I wanted to tell you that I think of you once in a while, of you and of Osnat, I miss her and I am sure you do too.

Love Jenni

Jenni Tietze 2010

I use the theme of birds as a metaphor for human movement. I try to describe how a wing works mechanically - how each piece of the organ is helping the movement of flying. The shape of a wing bears similarities with a human hand and palm. It is like looking at the same organ but with a few subtle mutations that turn it from a hand into a wing - mutations that turn the organ from being able to move in a certain way into an organ that is able to defy gravity and fly.

I was always fascinated with birds. There is that sense of freedom when you watch them fly, when you know they pass over far away lands and oceans and that their journey embodies the natural cycle of days and seasons.

There is also something uncanny about them, we don't really know them and sometimes the sound they make seems like a human scream, a very sinister one.

I envy them in a way

Osnat

על אחותי ועל אמנות בין דיבור לשתיקה, בין צורה לבין ריק

על הכמיהה ליצור,
לעשות קסמים,
להראות,
להרגיש שמשוה קורה,
זו,

להרגיש שגדלים בתוך האמנות,
שלאחר זמן מה מרגישים חופשיים בה.

את כל אלו אסנת הרגישה אבל זה נגמר מהר מדי. בבסיסה אסנת לא פחדה. ככה היא הלכה בעולם, ישר, במין אמונה, עם אומץ.
לקח לה זמן.

בגיל 27 כשהיא בהריון (היום זה נחשב מאוחר) הלכה ללמוד אמנות ולעשות את מה שהיא רצתה. הורי התעקשו שזה לא זה. אבל היא התעקשה אחרת.

היא התחילה כציירת שהערצתי, עם ציורים ריאליסטיים בעלי אקספרסיביות מעודנת. תכונה שתלווה את כל שאר עבודותיה. מסיום התואר הראשון בבצלאל נדדה לאט לרישום ולפיסול, עם עבודות יותר מצומצמות שנוגעות במהות. לעבודות הפיסול של אסנת היה איזשהו משקל גופני, כמו גם למגעה בחומר - מגע לא מרפרף אלא נוכח, אבל עדיין מאוד עדין.

כמו אבן גבס חלקה המונחת על שרפרף ובה שקע של אצבעה

אם לדייק, אז למשקל הגופני של עבודותיה התלוותה תמיד הכמיהה לביטול המשקל, לחוסר משקל, וזה היה שם אם מבחינה תמאטית ואם מבחינת החומר.

כמו מקלות ההליכה שעל הידית שלהן מלופף ספוג, הספוג טבול בצבע שחור ומסמן כנפיים על הקיר עליו הוא נשען

דימוי שחוזר הרבה ברישומיה הוא דמות אישה המתכוננת לקפוץ למים. החבטה של הגוף במים מבטאת את עצמת הגוף ומשקלו. בתוך המים הגוף ממשיך את שקיעתו אך המים מתנגדים ומציפים אותו מעלה. אני חושבת שגם בחיים של אסנת תמיד היה מתח בין משקל הגוף (כישות פיסית) לכמיהה לחוסר משקל (שחרור).

יציאת כובע ים פרחוני החבוש על ראש שאיננו, מחובר לצינור ברזל

היו לאסנת תקופות, מוטיבים שעיצבו מקבץ של עבודות או נכחו בהן. באחת התקופות, בשנים הראשונות, הייתה נגיעה של "המזרח", אם זה בציוריה שלעיתים הקיפה אותן דוגמא אוריינטלית כשל שטיח, או שהיא הופיעה כאובייקט שמצויר בתוך הציור, ואם בעבודות התלת מימד דרך הנוכחות של השטיח המרוקאי של אבינו כ"רדי מייד".

מקטע של שטיח על ריבוע בטון. באמצעו שקע שנעשה על ידי סיבובה של כף יד, כמו השקע בקיר במסגד "איה סופיה" שבאיסטנבול, שנוצר בעקבות מאות בשנים של ידיים שנגעו בו

הזהות הנשית גם היא הופיעה בתקופה מסוימת בעבודות של אסנת (עדות לתקופה בה היה חיזוק למעמד האישה באמנות) אם כי תמיד במבט מצטנע ובמבט שיש בו הומור.

אסנת עברה מירושלים לתל אביב. אולי בד בבד עם המעבר, אולי לפני כן ובלי כל קשר, העבודות החלו ולאבד ממשקלן. באותה תקופה היא יצרה קיר רצוף נזילות קפואות. אלו נזילות דבק פלסטי על נייר פרגמנט שנגזרו לאחר ההתייבשות והודבקו על גבי קיר שלם. העבודה הזאת מהדהדת

או חוזרת על עצמה במצב צבירה אחר, נוזלי, בעבודת הוידאו "אנלוגיה" שהייתה במרכז תערוכת היחיד שלה בסדנאות האמנים ב-2007.

ב"אנלוגיה" נזילות רטובות זורמות לאט, לאט, מצטרפות אחת לשנייה עד למרקם כמעט אחיד, מעובה

בכל עבודותיה של אסנת הייתה תחושה של "משך זמן", סבלנות, לעתים עד כדי זרימה איטית מאוד, לעתים עד כדי הקפאה.

בשלב מסוים בחייה, אבל יחסית די מוקדם בקריירה שלה - בד בבד עם העובדה שחייה הפרטיים השתנו והיא נאלצה להתמודד לבד בעיר חדשה, ועם קשיים כלכליים לא מעטים (פתאום המציאות אומרת לך שלעשות אמנות זה מותרות) - היא התחילה להרגיש, בהפתעה מסוימת, שהעולם זו יותר מהר ממנה, שהצעדים שלה כבדים, קצת איטיים ביחס לעולם בכלל וביחס לעולם האמנות בפרט. היא חשה שעדיין היא לא הצליחה למצב את עצמה כפיגורה בעולם האמנות (אם יש דבר כזה) והיא צריכה לנוע מהר יותר, להשיג את הרכבת.

ואז, בשנת 1999 התגלה לאסנת גידול ממאיר בראשה. מאותו רגע היא חוותה עליות ומורדות. צידה הימני נחלש לעתים עד כדי שיתוק מלא. לעשות אמנות באופן אינטנסיבי הפך לאתגר מאוד קשה.

כשהמחלה הגיחה היא שברה הכל. אסנת לא הייתה בנויה לחיים המוכתבים על ידי הישרדות פיסית, בתוך מצוקה כלכלית מעיקה ומצוקה גופנית קשה. היא רצתה לעשות אמנות שלא קשורה בחייה הפרטיים, אלא אמנות שנוגעת באוניברסאלי, המהותי והמופשט שבתוכה ושמוחצה לה. הקושי האינדיווידואלי שלה ערער על המופשט והאוניברסאלי.

היא לא האמינה שזה קורה לה. זה לא התאים לאישיותה להפוך את המחלה ואת הקושי לנושא של האמנות שלה. הייתה בה איזושהי צניעות, כמיהה לפרטיות, אי אפשרות לחלוק את עולמה הפרטי עם החוץ. בעולם שיש בו מידה לא מועטה של אגרסיביות ואקסטרוברטיות בלתי נמנעת,

היה לאסנת קשה להמשיך עם ראש מורס, היא נדחקה. אבל באותה נשימה היא עדיין רצתה, אם לא יותר, להמשיך, לעשות, להצליח. זאת הייתה כביכול הבעיה של אסנת, החלומות שלה נותרו, היא עוד חלמה ועשתה, גם כשהיכולת למימוש הצטמצמה מאוד.

דווקא עם הנכות האמיתית הזאת, שהמחלה יצרה, קשה לייצר את העדינות שהתשוקה השתוקקה לה. הנכות משתלטת. גם פיזית וגם נפשית - אתה אדם שונה.

יחד עם זאת, אסנת עבדה כל הזמן. היא המשיכה. המצלמה הפכה להיות הכלי החדש שלה. היא צילמה תמונות סטילס וקטעי וידאו מופשטים, ציוריים. היא רשמה אינסוף רישומים, כשהתקשתה אז רשמה ביד שמאל. באותה תערוכת היחיד האחרונה ב-2007 ששמה היה "שבריר", הציגה אסנת צילומים, סדרות של רישומים ואת עבודת הוידאו "אנלוגיה".

התערוכה הייתה כמו האטה של מעוף הציפור

כתבה לאה אביטל
ערכה נעמה אביטל
פורסם במגזין מחול, אפריל 2010

יפעת הי

מה שלומך, מאז שדיברנו בטלפון ביום הולדתך, קיבלתי רק גלויה מדליקה ששלחת לי עם אינגה (עם מכתב של אינגה) אבל את המכתב הנכסף עוד לא קיבלתי. כנראה שבגרמניה המזרחית הדואר עובד לאט, כך שאני מרגישה מאוד מנותקת ממך. אמנם הדברים נשמעו לי לא קלים, אבל משיחת טלפון שהיתה לי עם אינגה הבנתי שאת עובדת בסטודיו ושכנראה יש גלריה שתציג את דבריך בעיר מונסטר. אז זה נשמע די טוב. אני מקווה שאת מצליחה לבנות שם משהו, עם אלן ועם עצמך.

ואני פה מרגישה שאני עובדת מאוד קשה בטיפול הפסיכולוגי, שחזרתי אליו אחרי החופש-הפסקה שהיתה. ההרגשה היא שאני עוברת הרבה כל הזמן, ושכל הזמן קורים דברים. אבל אלו הם דברים פנימיים, תהליכים איטיים שמדי פעם אני מרגישה שהנה זו עוד משהו. אני ממש מתגעגעת לישיבות שלנו. מאוד קשה לי לכתוב לך דברים מהסוג הזה, אז אני אתחיל

לתאר לך את המערך הכולל של חיי בכל המישורים. אז קודם כל אליה התחילה כיתה א' והימים הראשונים היו מאוד קשים לי. הגעתי לרמת הזדהות איתה וחזרו לי כל ה-12 שנות לימוד שאני עברתי בין הכתלים והחלונות המסורגים. בתי הספר עדיין נראים אותו הדבר והצלצול נשמע אותו צלצול. לאלה יש עדיין קשיים להתרגל לרעיון שרוב הזמן יושבים בכתה ושהצלצול הוא הסימן להפסקה ולחזרה לשיעור. אבל זה נראה לי טבעי סך הכל אם חושבים על זה. אז זה באמת מעבר קשה, במיוחד לאלה שהיא ילדה משוחררת כזאת. אני עדיין לא יודעת מה אני מרגישה כלפי זה שהמורה לפעמים כועסת עליה שהיא לא מגיעה בזמן לשיעור או לא מקשיבה ושלפעמים היא גם מעמידה אותה בפניה. אבל כנראה שמבחינת אליה המצב סביל בסך הכל והיא אפילו לפעמים אומרת שכיף. עידו התחיל גנון, ואני מאוד מבסוטית מזה כי זה גן נחמד והגננות שם ממש דלוקות עליו. הוא הכי קטן שם, אבל נראה שהוא מסתדר ושהוא אוהב ללכת לשם. הוא פשוט ילד מדליק ולא יספיקו המילים מלתאר...

לאמא היקרה והאהובה

רציתי להגיד לך שאני אוהב אותך וחושב עלייך כל רגע.

במהלך החיים שלי הייתי איתך, גרתי איתך והיית קשורה אלי בכל דבר. כשעברתי לתל אביב את חלית ולא ידעתי בדיוק כמה מדובר, אך עם השנים הבנתי שזה לא מצב רגיל. במהלך המחלה, כשעוד תפקדת, היינו רבים הרבה פעמים, ותמיד התקשרתי לאבא שידבר איתך ונפתור הכל. ואמא תודה על הרגעים שתמיד היית בשבילי כשהיה לי קשה, ותודה שחינכת אותי להיות בן-אדם טוב יותר. הכל בזכותך. שתדעי שאולי לא תמיד הבנתי, אבל היום אני מסתכל עליך כגיבורה, איך לא נתת למחלה לנצח, איך נלחמת בשביל עצמך ובשבילי ובשביל אליה. אני זוכר שאמרת לי שבניתוח חשבת עלי ועל אליה וכך ניצלת.

אני זכיתי לראות אותך ואת אותי ברגעים האחרונים. ישבתי לידך, הסתכלת עלי והיו אלה רגעים של ערות ואז הזכרתי לך מעשה מהילדות וחייכת אלי.

עידו

יולי 2009

26. 6. 22

[illegible]

4/6 812W 178

20. ארבעה מתן

דברים לאסנת מדורון

1. החיים הם שבריר של רגע, אך לפרוש אותם, כמו לספר אותם, נדרש להתחקות אחרי תולדות כה רבות של חיים ותהפוכות. שבריר, כך קראה אסנת לתערוכת היחיד האחרונה שלה, שבריר. ובשבריר הייתה עוצמה, כוח והכרח אדירים, לצד רגישות קלה וטובת לב, שהתכנסו ולו רק לרגע אחד, יחיד וקל, אפילו מרפרף, לשבריר של נצח. ללכוד שברירים של נצח הוא תפקידו של, ומקומו של, האמן והאמנית בחייו.

אלמלא הוא והיא - כי האמן בל נשכח הוא יחיד בחזית היצירה של עצמו - אלמלא הוא או היא, כיצד היה ניתן ללכוד את הנצח הלא חומרי לרגע פז כה קונקרטי, כה חומרי, כה נוכח: רגע של נצח בדמות של מופע זמני, הנוכח ומתעמת עם הצופה המבקר בו באופן כאילו מזדמן - האמן ויצירתו מתרים בצופה, באורח, דורשים או מבקשים להתעכב למבט נוסף, לחשוב ולראות בשנית, להתיר את הצופה מההווה המדשדש, בו הוא כרוך, והמונע ממנו לראות את עצמו ואת חיוו בהקשר היחיד היכול להעמיד משמעות־אמת, ההקשר הוא - של הנצח, או של דמותו הנשקפת בנצח.

כמה חשוב והכרחי הוא תפקידו של האמן, עד כמה כפוי טובה הוא מקומו של האמן בחייו.

2. פנים רבות היו לה לאסנת, וכולם פן אחד, בת כה יפה ושערה חלק וברור כל כך, עיקשת, בוטחת וגם תוהה, על הדרך איך ומה.

גם מרדנית להוריה וגם אוהבת, נאמנה ואחת איתם, לדרכם ולסגנונם - ואהובה כל כך על הוריה, שבשל אופיה המרדני־הקל תמיד דאגו לה כל כך - ואבינו, אדמונד, שנתן לה גם את שמה השני אסתר, אסתר המלכה, אחותו האהובה והצעירה שנפטרה גם היא בגיל צעיר מאוד, ואחיו

ואחיותיו הינם פה איתנו, ז'אן, אנט ומארי, תודה לכם.

אחות לאחים, אחד מכל צד של פער הגילים, ואחר כך אחות בוגרת לאחיות ולאח צעיר, והאחיות הולכות בעקבותיה.

חברה לחבורה יפה, סוערת וצעירה של ירושלים של פעם - של פעם שאינו רחוק כל כך, ושהתגלגל אחר כך גם לתל אביב, רבים מהם ומהן הם פה איתנו היום.

מושא קנאה, יפה כל כך, וטעמה והופעתה משובחים כל כך, ונדירים כל כך במחוזותינו, כך מראה ואופן תנועתה.

ואחר כך אהובה ורעיה, ומסיבת חתונה שהיא רגע של זוהר ויופי אמת, ואם - לאושר כה רב בדמותם של אליה ועידו.

ובית משפחה בירושלים שכולו נושא את חתימתה, ציוריה ורוחה - עד כמה נהנינו להזדמן המשפחה, האחים והאחיות, להתארח בבית המשפחה החדש - עד כמה דאג במיוחד אבינו, אדמונד, וגם אמנו צביה - שהיא הכוח מאחורי הדרישה לאמנויות במשפחתנו - כי אנו, ובמיוחד, האחים והאחיות הצעירים, לא נזהרים מספיק בזמנה של המשפחה הצעירה הנבנית.

3. ובעיני האל, ובעיני עצמה, הייתה אסנת אמנית.

כך היא לבדה בחזית היצירה של עצמה, כעת בתל אביב, ויחדיו עם חברותיה האמניות בחזית של אמניות־נשים - אמניות־נשים, כמעט, הייתי אומר, השינוי הדרמטי ביותר, והכוח החדש והאחר באמנות בת זמננו - ביחס לאמנות העבר.

בתחילה בבצלאל ואחר כך מחוצה בעולם הציור, הפיסול והאומנות, ובתל אביב, אליה אסנת האמנית מבקשת, נחושה, ומשתוקקת כל כך לעבור, ובה לעבוד.

אסנת האמנית

לוחמת וחלוצה בשדה, בקרב של האמנות, אישה לבדה, יחידה, מול חומר סרבן ומסרב, יחד, אחר כך, עם המחלה המקננת, עם הגוף והיד שפעולתם נעלמת וחוזרת.

ועבודותייך אסנת, כמה רגעי נצח של יופי קפוא - הענקת לנו.

היד העיקשת, הציפור על המוט, כובע הרחצה הנשי מונח כה בקלות ובאצילות, הכנפיים, המודיעות כי ימריאו אל על ביום מן המים.

הנזילות שאינן נגמרות, ולבסוף נגמרות ומתכנסות, הביצים הממוספרות, איזו עדינות, איזה ניקיון ואיזו רצינות, רצינות, סירוב לכל פיתרון נתון ראש, לבד ממה שכופה היצירה, לא להודות, לא להודות, לא לוותר, למי, מדוע לוותר? עבדות לכנות מוחלטת, בכל מחיר, לא ניתן לשקר, לא ניתן לסגת.

הצורך לעשות הכל מלכתחילה, שוב ואחר, אותו, ולגמרי שונה, לסרב להתעייף.

האומנות אין לה רכוש לבד ממה שהיא משאירה לנו, והדרכים - לראות, לחשוב, לחיות - אותם היא פותחת עבורינו.

אסנת, אמנית-אישה, כמו חלוצים ההולכים ראשונים בשדה קרב - ומשלמים מחירים, שברי מזל יותר, אולי, איני בטוח בכלל, אולי, אולי, נמנעים מהם, אבל בלעדיהם שום מרחב אינו נפרץ, ושום אפשרות אינה נפתחת לחיים ולמימוש.

בקרב האמת של החיים ניצחון איננו אלא של יופי, וסיפוריך, אהובת ליבנו אסנת, הוא של יופי ואומץ לב נדירים.

לא נכנעת לדבר וחייכת אל הסוף אסנת, המשמעות היחידה האפשרית לניצחון.

דורון

יולי 2009

26.8.80

לכבוד
מר זמיר
היועץ המשפטי לממשלה
י ר ו ש ל י ם

א.נ.,

הנידון: אסנת אביטל - חיילת המשרתת ביחידת חיב"ה, ירושלים
מס' אישי - 3155743

בתי, אסנת אביטל, חיילת בשרות חובה בצה"ל, נעצרה ביום שישי 18.7.80.

יותר מאשר הודעתה הטלפונית של אסנת בתי על מעצרה לא נמסר לנו דבר, רק לאחר שיחה עם קצינת חיב"ה, שנתקיימה כיומיים אחרי המעצר וכתוצאה מיוזמה שלי, נמסר לי שכ-15 חיילות חיב"ה בירושלים, ביניהן בתי, נעצרו בחשד של שימוש בסמים. ביום שני 18.8.80, חודש ימים לאחר המעצר, החליטה התביעה להגיש כתב אישום ולבקש הארכת מעצרה של בתי אסנת, עד לסיום ההליכים המשפטיים.

נכחתי בדיון להארכת המעצר כאשר הראיות עליהם נתבססה התביעה היו כדלקמן:

1. הודעה של חיילת בפני מצ"ח, שאמרה שכזכור לה אסנת בתי אמרה לה שעשנה חשיש.
2. בתי סרבה לתת דגימות ונמקה זאת בטעמים עקרוניים.
3. הודעה של קצינת חיב"ה שתוכנה לערך כך: "לא הבחנתי בשום דבר חריג בהתנהגותה של אסנת, לאחרונה נראתה לי מרחפת". (ברצוני לציין שה"ריחוף" הזה הנו קו באופיה של אסנת, אלא שהמונח בו אנו השתמשנו היה "חולמנית").

ש"ס

א"ל

אנחנו מתחילים להתעורר
 ילדינו איך הם גורו?
 אין זה גורל זה אחר אלא איננו מתארים אף
 נחמדים ואיך הם אל נביהם לך ילד
 החלל המהיר הן שיר שגורו דורו זה האל
 ע
 (מגור) / ויזי מורו חלל - (מגור)
 כל שאתה בסוף בארץ
 מודיע בזה פבר חדש
 האחרון אור האחרון בלח
 כל שאתה
 הסניק היגור ממש
 זה שאתה מכל קצה, זאת
 זאת תרים שתורו שלא אצל
 ואל שנים חדש. מעור, בדר
 והנה תכל עשרה. והוא בקה
 ובמקום החדש הזה עוד בקה
 ובהם. ילדינו, אלה שאתה
 אינך ילדינו בקה...

המגור הפריס

~~המגור~~

אסר

1.3.87

הי! מה שלום? , מרגיש את כל מה ש
 סימני חיים, מה קורה עם אל, והאופוס, איך העלג?
 אני חצי שנה ממש ממש אקצר בברים.
 קצר מדי! בתכנון הור, אהבה, ואיטור רק שיפסח
 את הוצאות הנסעה ואם רוצה, המורה נקבעו כרטיס שטיפל
 ושא הורה שום אשטחיה אחרת, את המורה וכו' טאטור.
 צ' היה קצר מדי, ושא הספקנו לקרוא הרבה -
 (ובעניינים נחמ). אבל נראה ש' שפסח, אני מקווה שחיה
 שבקיף, אולי עם חוני, כשיחגג עם שא, ואולי אחר
 אפסידור, של פאנסה אולי
 אלאו את כן את מיניע לאבן, קורא, סדר, אולי חזקתה
 רק צד נשאר מפה, נשארורה, קסא, כה רוב הכות -
 קול, ישמע, קצר מדי שמי, ואת מדי, אולי יש באל
 ח' ו' את כעס של לכות, אחרת לאבנא
 המחינה נחשו מצד שמים ושא, אני ממש רוצה לחיות
 האטה, הלא שמינו, אני מוכנה לזה, אחרת, שמיני, בלוא
 ח' ו' באינטרנט מקום, לא נהגנא, רבאפניורה, רבא סופה
 אלא, כה צד חיות, ח' ו' איך, הוואסיה והאופוס ו
 מאצה נפגש, אחרי של סאלק נקרא, בסוף חלואו חיל
 בזה, שנתחמיה העולה, נשאר בחוק, הכן, והנחיה
 יאני חושבה מלא ממשנה, המעברה, שדול מצע, אכל
 יצא משה דבר שדול, (מה, אולי, מלא, מלא, מלא)
 היא מודה אחרת באפסידור, והנה, שיש סיכוי שהיא
 סבה, קצר חרופים, אל וידו, אחרת בהוצאות, ונכח שחמאמורה
 ושא ממשלה סתא, אמת, צומח קשה, מפקיד ורורה
 ציון אחי מנה סופר, עם הרפא, הלא ממש, אל הלא שחמאמורה
 אלא שום דבר, אל מור, אל, ח' ו' שמיני, ח' ו' שמיני, ח' ו' שמיני
 אדיר, ונראה ש' שחמאמורה, אחרת, אל צד, העברה, המענה
 אינך גנבה!
 להתחיל אולי

לאסנת היה חשוב להיות יפה. היא רצתה להיראות טוב בעיני אנשים, ושהם יגידו שהיא יפה. העניין הוא, שהיא באמת הייתה יפה. היא הייתה תמירה והיה לה מראה רענן ושיער אדמוני. היא תמיד נראתה טוב, עד שהגוף שלה החל לבגוד בה.

אבל אסנת לא הייתה סתם יפה, היא גם הייתה אלגנטית. היה לה טעם מעודן, משובח וגם די יקר. היא תמיד הייתה מספרת שאם היה לה הרבה כסף, היא הייתה קונה לעצמה בגדים, ותמיד את היקרים. אסנת מאוד אהבה להתלבש.

כן, היה לה סטייל לאסנת, שהתבטא לא רק ביופי, אלא גם בחוש הומור, שגם הוא היה אלגנטי, דק ומתוחכם. זה היה חוש הומור מעודן, שהיה בו גם הרבה פיכחון.

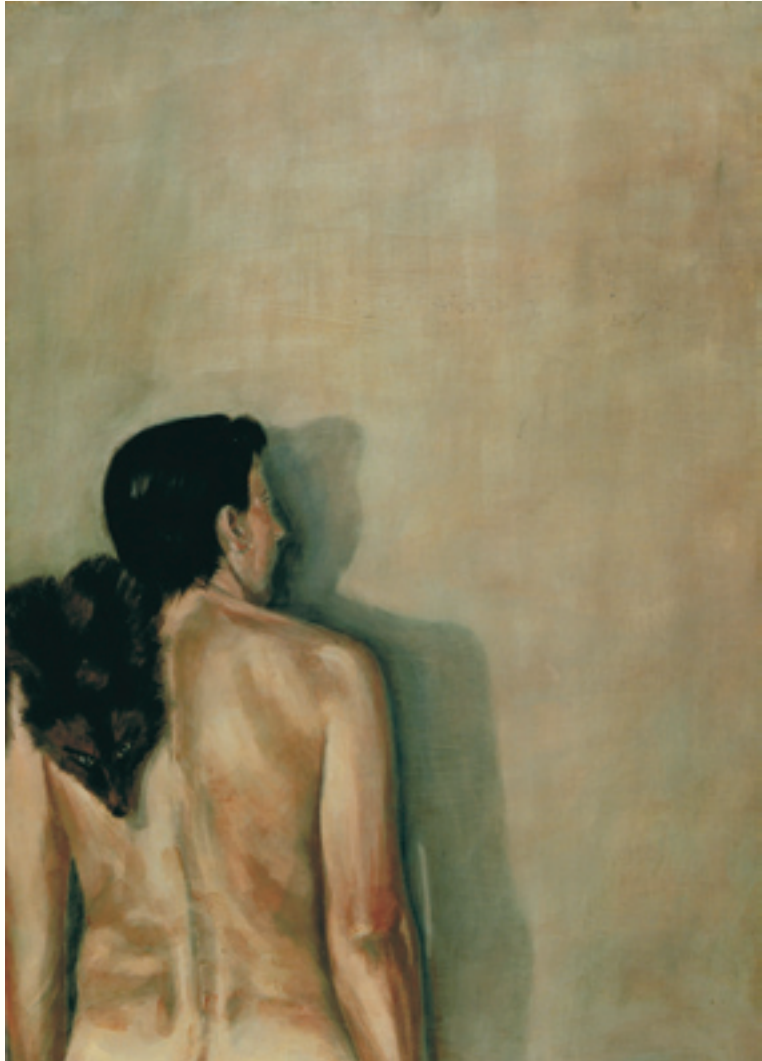
היא הייתה יפה, אסנת, ואלגנטית, עם טעם משובח ובעלת חוש הומור דק ומעודן, והיא ניחנה גם באינטליגנציה. היא הייתה בחורה מאוד נבונה. לא פיקחית (דווקא במובן הזה היא לא הצטיינה, ואנשים הצליחו לסדר אותה) אלא בעלת תבונה וחשיבה פילוסופית.

וכל הדברים האלה שמניתי עד עכשיו: המשיכה ליופי והיכולת להביעו, חוש הומור דק ואינטליגנציה, עשו אותה לאמנית נפלאה: אחת הטובות שהכרתי. אמנית שביצירותיה אין הבעה של רגש או יצר, אלא תיאור מרוחק ומדויק של תהליך כמעט בלתי מורגש המתרחש בזמן, כמו דבק לבן הנוזל לאיטו על קיר באותו הגוון, זורם לו בשקט בשקט, ואף אחד לא יכול לעצור אותו, את התהליך הזה, אף אדם, רק בורא עולם.

אלישע דגן

2009

פרגמנט לאסנת

אתי אברג'יל

אסנת, תמיד תהיי עבורי ציר ועמוד רוחני, יציב וממשי, שותפה לחיפוש ולהתמודדות. את חיפשת את המבנה הפנימי והמהותי של הדברים, אני נמשכתי לפענוח של הסוד. שעות רבות של שיחה בנו את הקשר שלנו, שיחות מחיות נפש, שמפרות את קוד הבדידות, שמעלות תובנות מחזקות ומעניקות כוח להמשיך בדרך...

השיחות עם אסנת היו אתגר פילוסופי, רעיוני, היה בהם העונג שבצלילה למעמקים אינסופיים, פרישה מאווררת של מרחבים סביב הקיום המקומי שלנו, והיתה לי הזכות להיות מוזנת ולהיבנות מן ההארה והחכמה הרבה שלך, פשוטה, צנועה, מדויקת, נוגעת בדיוק בגרעין ולא סנטימטר מן הקונפליקט, בלי כחל וסרק, ישירה, נוקבת, מכילה, והכל באומץ ובאחריות.

מוכשרת מאוד וענווה, ביקורתית כלפי עצמך, ומפרגנת באהבה לכולם, עוזרת ומבינה, האחר תמיד היה לפניך...

היית זו שעזרה לי לבסס את תהליך היצירה שלי לאחר שנים רבות של עבודה אישית, לימדת אותי, אפשרת לי לעבוד בסטודיו שלך ברחוב שבזי, חלקת איתי בנדיבות ושותפות את החלל שלך.

את אמנית מרגשת וציירת משובחת, המגע החם והרחב, היד הבוטחת, הצבע החושני והעז של עבודותיך המוקדמות, הפיגורטיביות, הקו הרישומי העשיר ומגוון, הבשל התפתחו לתוך מרחב היצירה המאוחר שלך. גם כשפיסלת, צילמת, ערכת, בכל דבר שנגעת בו היתה שלמות ויזואלית ומגע מדויק, רגיש ונוכח.

אסנת את מחברת עבורי, באופן יוצא דופן ומיוחד במינו בתוך השיח המוכר לי, יכולות אנליטיות מופשטות, לוגיות אולי, ורגישות עמוקה וחמה.

הידע הפנימי המדויק והלעתיים חמור ונוקב שלך הזין את העוצמה של עבודתך, שהתפתחה גם ברגעים של מיגבלה גופנית, הציר הפנימי שלך המובנה והמואר, בלט גם בתקופות של קושי והתמודדות פיסית קשה, כשהגוף בגד בך, גם אז, האיכות שלך, הכל-כך מודעת, והחקר שלך בתהליך היצירה ניצחו.

גם כשנאחזת ברישומים והסימונים הסיסמוגרפיים שכמו הנכחו את המאבק שלך לחיים, את התשוקה שלך לחיים, את אהבת החיים שלך ואת החרדה והפחד לאבד, גם בתוך המתח של הקונפליקט שלטת בוירטואוזיות בחלל הדף, במיקום ובבניה של קומפוזיציות מוקפדות ונרטיבים מדודים ומרגשים בעוצמת הניקיון והדיוק שלהם...

בתערוכה "שבריר" הגעת לשלמות שידעתי שתמיד חיפשת, המגבלה הפיסית באורח פלא פעלה כמאיץ, אולי בגלל ההבנה והאמביציה האמנותית הבשלה שלך, ואולי דווקא בגלל הבסיס הציורי הקלאסי המשובח שלך, הצלחת לדייק עוד יותר... להגיע לניקיון צורני עוצמת עוד יותר... להגדרת חלל מופשטת עוד יותר... לרוחניות גבוהה עוד יותר... כמו שתמיד חתרת אליה, מעבר ליומיומי, מעבר לסימני הזמן והגוף, והבלי השעה.

אתי אברג'יל
יולי 2010

ב"שבריר", החלל היה מושלם, שלוה מסוננת עילאית שרתה בו, וגם אם התכנים והדימויים, ספק ציפורים כלואות, שנלכדו בסבך קוסמי כלשהו, ספק דימויי גוף פגיע, לא היו נוחים לצפייה, עדיין הם התקיימו במרחב הרמוני, מתוחכם, אנין.

כך המהות העמוקה שלך אסנת, כפי שזכיתי ללמוד אותה היא היכולת הנדירה שלך לראות אל תוך הדברים, לתוך הסטרוקטורות שלהם, ומבלי לוותר... בגבורה של יום יום, המשכת לחפש אחר הניסוח הנקי, הפנימי, ההכרחי ביותר, כזה שמוותר על הנוכחות הייצוגית והדרמה, שכמעט נסתר ונעלם מן העין ועדיין אוחז ברגש.

העוצמה הרגשית שלך, אסנת, וההבעה המורכבת והאיכותית שלך, כפי שידעת ליצוק אותה לתוך העבודות הנפלאות, הנוגעות ללב והחשובות שלך, היא המתנה שלך לעולם האמנות, באשר הוא.

אתי

יולי 2009

מה הפנטזיה שלי?

שאני אהיה מושלמת, שאדע לענות ולדבר ולהיות יותר וורבלית, מושלמת.

הצלחה בקנה מידה, שאהיה מפורסמת, זה נשמע לי כזה ילדותי להגיד את זה עכשיו, זה כמו ג'וק שלא עוזב אותי ומענה אותי, כאילו יש לי קשר במוח שיהיו לי חיים מושלמים, משפחה, ילדים, קשר אינטימי עם כסף.

מה אכפת לך? הנה את הולכת להפסיד הכל ואת נאחזת בג'וק הזה, לפעמים נראה לי שהצלחתי להפטר ממנו אבל כנראה שזו רק הדחקה כי כל פעם הוא מתעורר מחדש.

[illegible]

22.4.03

היום קמתי בסביבות שמונה וחצי, שתיתי קפה והסתכלתי על דפי
ההחשבון של הישראכרט וראיתי שהחודש זה הסתכם בסכום של 9,334
ש"ח, אני לא מבינה איך אני מקבלת סכום כזה, אבל כשאני רואה על מה
היו ההוצאות זה נראה לי כאילו שום דבר לא היה בזבז.

מי היה מאמין שאהפוך יום אחד לשמאלית, מי היה מאמין שיום אחד אני אהפוך לשמאלית.

הכול הפוך מה שהיה ימין עכשיו הפך לשמאל, כל העולם התהפך.

אסור לי להפסיק לכתוב אסור לי להפסיק לכתוב.

אני חושבת על זה ונרגעת, משהו נפתח לי בליבי משהו התרחב לי בלב, זהו אני החלטתי משהו, אני אתכוון אליו ואז יש סיכוי שמשהו יקרה אני לא יודעת מה יקרה אבל בטוחה שיקרה משהו טוב.

אני חושבת על עידו ומחייכת

5.9.03

אני יודעת מה מפריע לי בתפיסה הזו. מה שמפריע לי זה שכל אדם הוא לעצמו ויש לו איזשהו מסלול שהוא צריך לעבור ואין שום דבר משיתוף הפעולה. אין שום הבנה שזהו פרויקט משותף שבו לכל אדם יש תפקיד.

מה המשמעות של כל מה שעבר עלי, מהי המשמעות של הניתוח והמוגבלות ביד ימין. למה יד ימין ולמה הדרדור של המצב לאחרונה.

יהודה עמיחי
הגוף הוא הסבה לאהבה

הגוף הוא הסבה לאהבה
אחר-כך הוא המבצר השומר עליה
אחר-כך הוא הפלא של האהבה.
אבל כשהגוף מת, האהבה יוצאת חפזית מתוכו
ובשפע גדול,
כמו מכונית מזל שנושבת
ובבת-אחת שופכת מתוכה
בצלצול רועם את כל המטבעות
של כל דורות המזל.

לאסנת מאמא

לאט לאט

נצטמצמו הדברים שנוקת להם
והבגדים שינקו את יופים מקמורי גופך
ואת חיותם ונשמתם מן החיוך המצטנע,
מן האור שפרץ מתוכך וזרח בפניך
נשארו, מיותמים, מתים, תלויים בצווארם בארונות העץ.
הכובע והצעף שהיית זורקת
על כתפיך
כשעדיין יכולת לצעוד לעבר הקולב בכניסה
ותיק החאקי עם הכתפייה, ובתוכו כל שנדרש לך לחיים: משקפי־קריאה,
משקפי־שמש, פלאפון, תעודת זהות, כסף, כרטיס אשראי וכדורים
ממוינים מונחים בקופסת מחיצות.
הטמודאל היטיב עימך, העיניים בערו בתשוקת חיים, והאצבעות נעו
במחשב, וחפשו וקבעו דייט אחד ועוד אחד, ופעם ברגע של הרהור
ביושבך בסלון "הייתי רוצה תינוק" אמרת בחיוך מבויש, והלכת לטייצ'י
וזה עשה לך טוב.
וכשהסרטן הארור הרפה את אחיזתו, את המראת, והלכת לסטודיו
ועבדת, ולמדת ולא וותרת, וגם אם גופך בגד בך באמצע השיעור,
המשכת, ועשית את הבלתי אפשרי, ביד שמאל.

שברירים, שברירים המריאו מתוך ידך והזדהרו באלפי זהרורים בריבוא רקיעים.

"האמן בל נשכח הוא יחיד בחזית היצירה של עצמו - אלמלא הוא או היא, כיצד היה ניתן ללכוד את הנצח הלא חומרי לרגע פז כה קונקרטי, כה חומרי, כה נוכח: רגע של נצח בדמות של מופע זמני" מתוך דברים לאסנת מדורון.

נאחזת בחיים בככפים עץ באוניה טרופה.

כדורי כורכום על ידי שליח מיוחד, דיקור סיני וכדורים סיניים, בייסורים היית עולה את המדרגות הלוליניות של ההילר, מישוה המליץ, והתמדת... את האמנת ואני האמנתי, וקלינאית תקשורת... יחד יצרנו את הקלסר, ממויין ומוכן לשימוש: אני רוצה מים. אני רוצה לסלון. אני רוצה למיטה. עשינו רדוקציה של כל החיים לכמה פעולות בסיסיות: לישון, לאכול, לשבת. אבל ידעתי שבתוכך זורם עולם שלם, של יופי, אמנות, אהבה לאליה, לעידו, אהבה לאחים ולאחיות, אהבה ודאגה לכולנו, לא פעם היית מעירה לי לשבת זקוף, לכאורה הערה אגבית פשוטה ולא כן היא המחשבה עלי, איך אני נראית, החיוך המופנם שלך בספה כשהיינו נכנסים, או כשהיינו מניחים את ליזה או אמה בזרועותייך, החיוך שאמר הכל.

לא וויתרת, אימנת את הזיכרון שלך במשחקי מחשב, מדבקות על פס העץ של הספריה, הטלפון של החשמלאי, הטלפון של ד"ר יושר, הטלפון של נגה, דאגת להיות בקשר עם החיים השוטפים, בנית את היסודות לתחייה מחדש, את התשתית עליה תבנה ההחלמה. היית בטוחה שתצאי מזה. ואז בא האבסטיין תרופת הקסם והייתי גוררת אותך להדסה, וגם כשידעתי שתורפת הפלא כזבה, המשכנו לגרור אותך ונתת שיגרור,

שתלית בה ואני, לא רציתי לוותר ואת גם.

ואני הערצתי אותך. כמה הערצתי אותך וידעתי על עצמי שלא הייתי נושאת קצה קצהו של הסבל והיסורים של הגוף ושל הנפש, ואיני יכולה להעלות על דעתי אחד בעולם ובספרות שנתנסה כמוך באכזריות כזאת, תלויה בצרכים הבסיסיים, הארציים, בעובדת פיליפינית, ובקשה מכל, שאינך יכולה לדבר את עצמך ובפנים המשפטים דחופים לצאת ואינם יוצאים. מה הייתי נותנת לדעת על מה חשבת, מה רצית לומר, כל אותן שעות וכל אותם ימים שהיינו יושבים, בסלון, מה רצית לומר לאסף? מה רצית לומר ללאה, ליעלה, לדורון, לנעמה לשמוליק, לאליה, לעידו, מה רצית לומר לי? האם חשבת על המוות?... אני חושבת שעד הרגע האחרון, חשבת על החיים, וזאת נחמתי היחידה, כי מה הטעם בלדעת שאתה הולך למות?

הערצתי אותך, כמה הערצתי אותך, כמה היית מאופקת, לא העזת לבכות שלא לרפות אותנו, אחרת, מדוע? ובפעמים הבודדת שלא יכולת להתאפק ובכית בשקט, עצרתי בעד הבכי שלי שהיה פורץ עוד רגע בשטף, והייתי מהסה אותך, ועוטפת אותך בביטחון שתצאי מזה, בטוח שתצאי מזה, ושאת צריכה להיות חזקה, להיות חזקה וכי יש משהו שיותר חזק ממך?

גם אני האמנתי, כשמסביב הכל ידעו שאין מנוס וספרו את הקץ, אני ספרתי את הנצח, וסילקתי כל מחשבה על מוות, לא העליתי על דל שפתי או על דל מוחי את המילה מוות, ואני מצטערת על כך, שלא הערכתי את הרגע, שכל רגע מקרב ל"אין" וצריך למלא אותו אהבה, חום ומגע, והייתי נוסעת לירושלים ולא חשבתי על הרגעים שאבדו.

על השידה היה מונח הספר של אובמה, דורון נתן לך, התלהבת, ראית בו את הנצחון בבלתי ניתן, בבלתי אפשרי, באותם ימים שיכולת לקרוא.

והשטן צחק לך כמו ששיטה אף באלוהים ושיסה אותו לפגוע בצדיק באדם, אלא שלבסוף בא האלוהים והדביק, ותיקן. והשטן חייך שידע שזאת על דרך האגדה.

ואת הלכת בדרך חייך כשאת מרחפת ומלטפת שלא חלילה לפגוע במישהו בדרכך, בענווה, בצניעות, שלא להתריס עצמך בפניהם. שלא להתנשא, וזרית סביבך ניצוצות של אור ושפעה של אצילות, שמלאו עולם, שזרמו וחללו עמך לעולם של מטה והאירו תהומות, והשטן נמק מעוצמת האור - זאת היתה נקמתך בשטן, אסנת.

אסנת עדיין לא העזתי לחזור על אותו מסלול, רחוב הרצוג, אני מגיעה לטי, אני פונה שמאלה ומיד ימינה והולכת ברחוב עוזיאל ומגיעה לבית עוזיאל 6, ועולה במעלית ופותחת את הדלת ואת בסלון, מחייכת. אני רוצה לחוות אותך שוב ובשרי נעשה חידודים וכל אחת שאני רואה בגילך בערך, ואני זועקת למה? ואני זועקת עם הנביא שידע לבטא את מלוא הזעם וחוסר הצדק שבאובדן של נשמות טהורות: "צדיק אתה ה' אך משפטים אדבר אותך".

מדוע ?

אסנת

אני יודעת שאת תמיד
חיית בתוך המים (ביחס לעולם)
ומהמחלה לאט לאט
שקעת יותר ויותר עד שלבסוף צללת
אנחנו מקווים שהצלחנו להגיע אליך ולהפיג קצת
את הבדידות הזאת. הנוראית.

לקחו לך את היד. אחר כך את הרגל.
פתאום את המילים. ולבסוף את האוויר.
ואת איכשהו עמדת בזה.

את שונה, את מיוחדת
אנחנו אוהבים אותך עד אין קץ

לאה

יולי 2009

אסנת שלי

את אחותי האהובה. קשה לי לתאר את גודל האובדן שאני חשה. היית תמיד מאוד, מאוד קרובה אלי, אהבתי אותך מאוד והערצתי אותך. הערצתי אותך על האומץ שלך, שהיה טבעי וזורם, חלק מאישיותך. לא רק זה שהיה שם במחלה, אלא זה שהיה בך לאורך כל התבגרותך וחייך. הערצתי את היופי שלך והחושניות שהייתה בך. את הכישרון המתפרץ שלך, שעמדתי מולו משתאה. כשרון להוציא תמיד משהו לא צפוי וגם קולע ונכון, שיש בו עצמה, דיוק וטעם טוב וגם הומור וגם קלילות וגם עומק. היה בך כל מה שלא היה בי ורציתי שיהיה. ידעתי תמיד שבזכות היותך - כל מה שהייתי רוצה שיהיה בי, נמצא לידי. קשה לי לעכל את הבדידות הזו שלך, הנוראה, שלמרות הקרבה והאהבה, בסוף התמודדת לבד עם המחלה, כלואה בתוכה ואני מחוץ לה. לא חשבתי שתלכי ממני ומאיתנו. איכשהו האמנתי שתמיד תהיי, לפעמים מרגישה יותר טוב, לפעמים קצת פחות, אבל תמיד תהיי. אני רוצה שתדעי שאת תמיד תהיי.

נעמה

אסנת שלי, שנה אחרי

קנית לי שמלה אדומה, השמלה הראשונה שלי שלא אשכח.
הייתי יום יום בביתך, שמרתי על אליה ועידו והם אחים קטנים שלי.
אני מתגעגעת לנשיקות ולחיבוקים, לנגיעות, תמיד תמיד תמיד, גם
כשכבר היה קשה.
אני מתגעגעת לחיוכים שלך בכל מצב, גם כשזה הדבר האחרון שנשאר.
לקפה שלך שאהבת, שאהבתי איתך. לקופסת השקדים שלך.
ששאלתי אותך כל דבר, גם אם יפה בעינייך.
לימדת אותי על החיים. החיים שאת כבר לא איתם.
דיברת איתי תמיד והרבה, ואני עדיין מדברת איתך כל יום ואני יודעת
שאת שומעת גם את הצלילים.
וכואב לי ושורף לי ולפעמים אני לא מצליחה לנשום ואני מצטערת
אני מצטערת שנשאת לבד וללא מילים.
אני מצטערת שישבת לפעמים לבד בספה, אני מצטערת.
אני הכי מצטערת על שלא רצית בזה ושהראש שלך המשיך לפעמים
כאילו את בריאה, אני מצטערת.
אני מצטערת ומקווה שאולי נרגעת איכשהו בסוף ואני אתגעגע כל הזמן.
אוהבת יעלה

אני החלטתי אסנת
לא להתייסר, לא לפחד, לא לשאול למה, לא להצטער,
אלא להמשיך לחיות. עכשיו כשהכול נגמר נשארים הזמנים הטובים
ולא כדאי לערער עליהם
אני אנסה
ואני אתגעגע כל הזמן

יעלה

אסנת

10 שנים מאז האבחנה הקשה

10 שנים של מאבק בדרכך שלך

10 שנים של חיים מלאים

10 שנים של התמודדות לא קלה

10 שנים של תקווה

10 שנים של אמנות ויצירה מתמשכת

10 שנים של ניתוח, של טיפולים כימיים של הקרנות

10 שנים של חיוך

10 שנים של אליה ועידו וכל המשפחה

10 שנים של אהבה

אלו היו 10 שנים אחרונות עם אסנת

אסנתי, כולנו ראינו את המאבק שלך בעשר השנים האחרונות. מאבק לא קל אישי ומשפחתי.

אני רוצה להגיד לך שהמשכת את הכל בדרך הייחודית לך, לא חשוב אילו מהמורות נקרו בדרך, גם בנקודות השפל וגם בנקודות העלייה.

רק את יכולת לדעת ולחוש על גופך ובנפשך את גודל המאבק ואנחנו,

בני המשפחה ליווינו כמה שרק יכולנו, וניסינו "להיות שם" עבורך, וגם עבורנו, כשצריך.

הרבה מהמורות היו בדרך הארוכה הזו ובכל פעם שנראה היה שיש קושי שלא ניתן לעבור, עברנו גם אותו.

אני מודה שגם הפעם חשבנו שנצליח.

אני מודה כי במהלך העשור האחרון היו לנו אף רגעי ציפייה ואולי משאלת לב שאולי... רק אולי, נצליח לעבור ביחד בשלום את כל הדרך הארוכה הזו, אך לצערנו לא הצלחנו לעבור את השלב האחרון, לא בתרופות, לא בניתוחים, לא בייעוצים ולא בדיאטות שונות ומשונות.

אסנתי, תמיד היינו כל שבעת האחים והאחיות כמעט כמו "מחלקה שלמה", שבעה אחים ואחיות לטוב ולרע. אין ספק כי עזיבתך הופכת את השלם לחסר.

עם זאת לא השארת אותנו לבד -

אליה ועידו פה איתנו,

יחד איתם ועם הזיכרונות האינסופיים ממך נמשיך את החיים.

אנחנו אוהבים אותך מאוד ומחבקים אותך

שמוליק

יולי 2009

אסנת אביטל

אסנת אביטל הייתה דודה שלי. בשנת 2000 גילו לה את מחלת הסרטן. הייתי בת שנה בדיוק ולא הייתי מודעת למצב, רק כשגדלתי התחלתי להבין את מצבה האמיתי של אסנת.

מספר ימים לפני שאסנת נפטרה, אני ואבא שלי היינו אצלה ואני ראיתי אותה שוכבת במיטה, ישנה, עם כל המכשירים מסביבה. את אותו יום עצוב אני לא אשכח בחיים.

במהלך השנה שקדמה למותה של אסנת כל הזמן הייתי אומרת להורים שלי שאני יודעת מה מצבה של אסנת אבל צריך "לעבור הלאה", אבל באותו יום עצוב שבו בקרתי את אסנת בבית החולים, רק אז הבנתי באמת את המשמעות של מה שהורים שלי כל הזמן דיברו עליו.

בחופש הגדול נסעתי עם סבא וסבתא שלי ובני דודי לאיטליה. בזמן שטיילנו שם המשפחה שלי התקשרה אליי וסיפרה לי שאסנת נפטרה. התחלתי לבכות ולבכות... גם על זה שהיא מתה וגם על עוד דבר והוא - שלא הספקתי להיפרד ממנה כמו שרציתי.

אני זוכרת שבאותו יום באיטליה היית מסוגלת לחשוב רק על דבר אחד "איך אבא שלי מרגיש", "איך זה שאני פה ואני לא לידו" וגם חשבתי על הילדים של אסנת (שהם בני הדודים שלי) איך הם מרגישים. חשבתי גם על איך אני הייתי מרגישה אם אמא שלי הייתה מתה ואפילו לא יכולתי לדמיין את הכאב שהייתי עוברת.

כשחזרתי לארץ ישר הייתי יותר ויותר בקרבת אבא שלי בשביל לנחם אותו וגם על מנת לשכנע את עצמי שאולי יותר טוב לה "שם" כי פה היא מאוד סבלה ושם היא פשוט לא מרגישה כלום.

אחרי שאסנת נפטרה הוחלט כי השבעה תהיה אצלנו מצד אחת שמחתי

מצד שני הייתי עצובה. בשבעה פתאום הבנתי עד כמה אנשים אהבו את אסנת. כל יום בקרו אותנו כמעט 200 - 300 איש. היום אני רק יכולה לספר על אסנת לפי מה שאני זוכרת ממנה זה שהיא תמיד חייכה והייתה לה תמיד תקווה. את אסנת אני בחיים לא אשכח ואני מצטערת שלא הצלחתי להיפרד כמו שרציתי. אז אם מישהו קורא אז רק שתדעו שמאוד מאוד אהבתי את אסנת!!!

אביגיל אביטל

אסנת

כל פעם שאני רואה ציפורים בשמים,
אני נזכרת כמה אהבנו לטייל, לראות ציפורים ולעוף במחשבות.
אוהבת אותך מתגעגעת אליך מאוד מאוד.
שולחת לך ציפור משלי.

נגה יודקוביק-עציוני

מצאתי באיזשהו מקום הגיג של סמואל בקט, שמתייחס לתחושות האבסורד שמלוות את חיינו. לא פעם כאשר אני חושבת על אסנת, עולה בי מן תחושה שכזאת, והוא מר בקט אומר זאת יותר טוב ממני.

יום אחד נתעוררתי. יום אחד אתחרש... יום אחד נולדנו יום אחד נמות. יולדים בפיסוק רגליים, מעל לקבר, האור מהבהב רגע, והנה שוב לילה. (סמואל בקט)

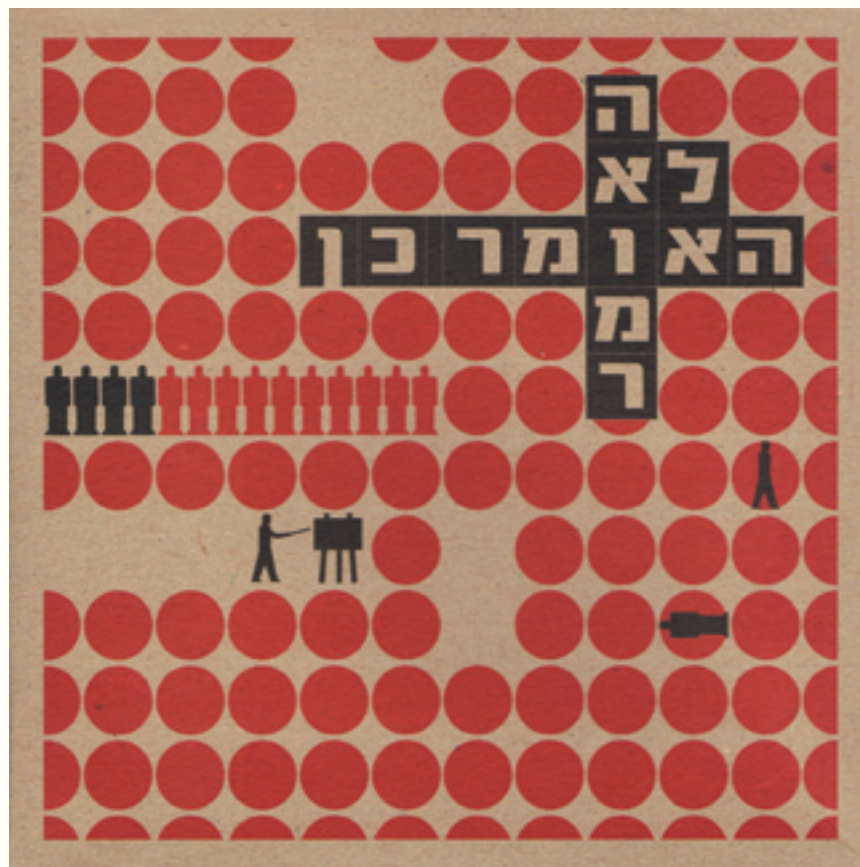
וידי

קרע קוסמי,
הביקור בברלין, 2008
דיו על נייר
יהודית סספורטס

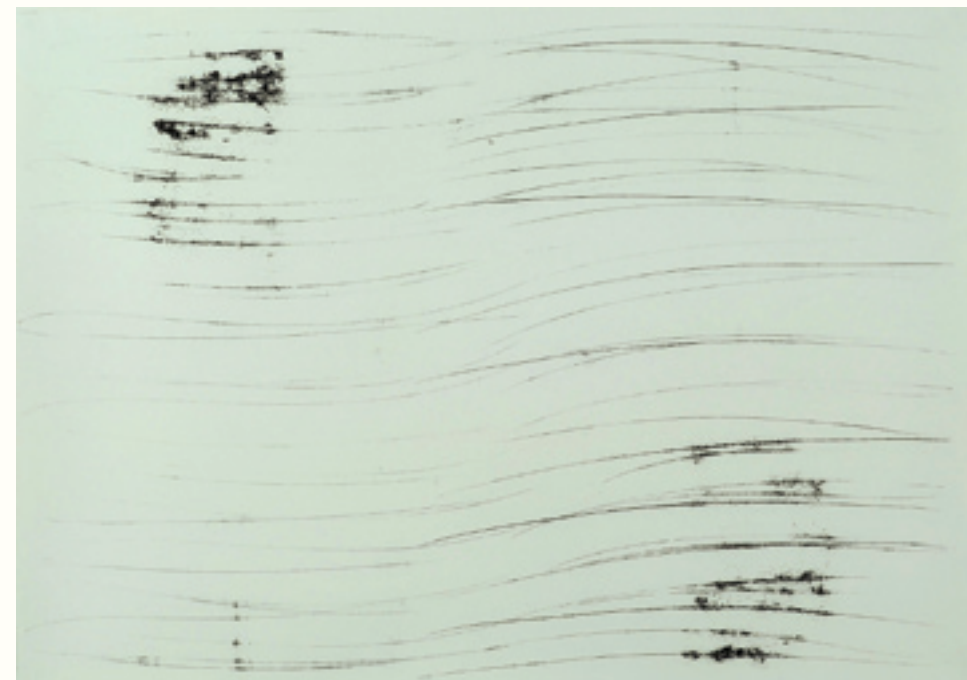

קרע קוסמי,
הביקור בברלין, 2008
דיו על נייר
יהודית סספורטס

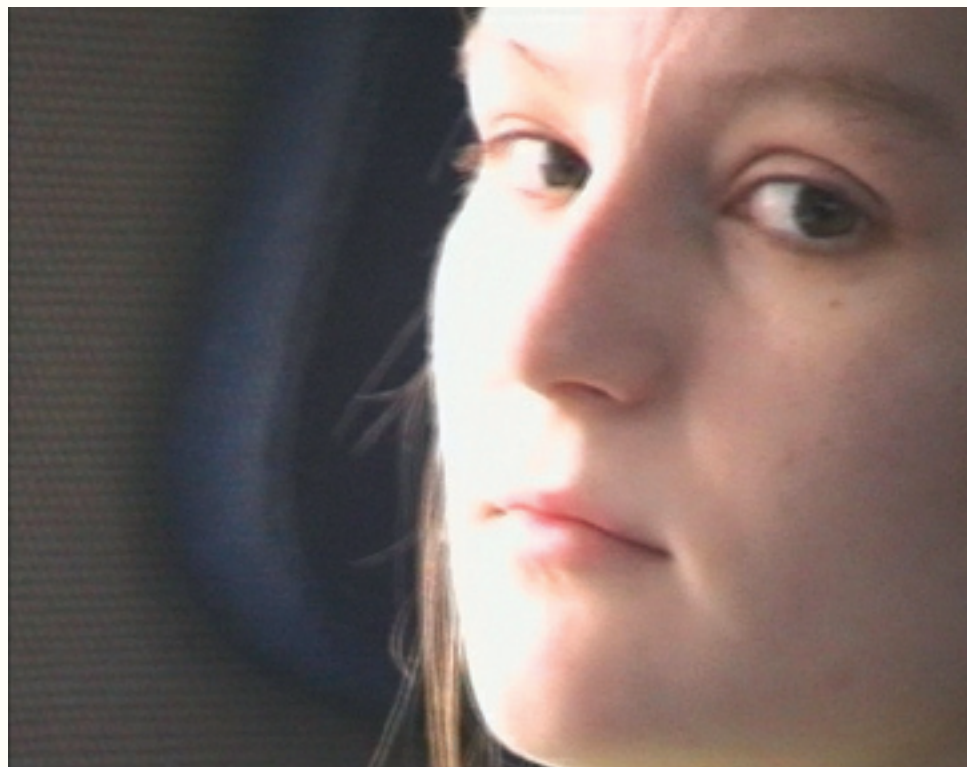

העבודה על האופרה הייתה מרתקת ומרגשת, אני אסירת תודה
לכל השותפים במלאכה על החוויה החד פעמית הזו.
הפרויקט מוקדש לחברתי היקרה והאהובה אסנת אביסל
שמתה לפני פחות משנה. היא חסרה לי מאד.

חיכל גרובר-פרידלנדר

אירית חמו
עבודה על נייר, מונוטיפ, 70x100

פֶּרִים מתוך עבודת הווידאו של אסנת "וורמיר", 2002

לדורה

שובת לב, עצמאית, תמירה, יפה,
מזכירה את אסנת במראך, עדינה וחזקה.
ידעת לאן הדרך הולכת, נאבקת בה לפעמים,
ולפעמים המשכת לנוע בתוכה בחופשיות ובעדינות
לקראת הבלתי נמנע.

פתאום לא היית
ברחובות תל אביב
בבית הקפה בנווה צדק
בביקור אצל אסנת

נעמה

דורה היתה חברתה של אסנת שנפטרה מסרטן השד, שנתיים לפני פטירתה של אסנת.
דורה חיתה לבד בארץ.
עמוד זה מוקדש לדורה.

"כל פעם אני שואלת את עצמי מחדש: ביטוי פנימי של עולם אישי לא נראה לי מספק, חייבת להיות התייחסות למה שקורה בעולם האומנות."

"יש נכון ולא נכון לגבי החומר, יש אתיקה, מוסר, למה החומר רוצה לשאוף. יש גם ללכת כנגד החומר, אלימות."

"האם בציור יש חומר? איפה נפגש החומר והאשליה בציור, והאם יש דבר כזה?"

מתוך יומנה של אסנת, 2005

נעמי אביב

נוף וערפל

אסנת אביטל "החזיקה" מהאמנות ושמה בה את מבטחה. הייתי רוצה לקוות שהאמנות ומשפחת האמנות אשר החזיקו מאסנת אביטל הצליחו מדי פעם גם לחזק אותה.

אסנת בהחלט נשענה על האמנות כתחום עיסוק אבל בעיקר כמדיום, באמצעותו תיווכה ולעיתים ממש הנציחה את תחושותיה, מיחושיה, חרדותיה וחוויותיה הקיומיות והפיזיות. וכך, מבעד לערפל האמנות האנינה שיצרה הלכו וניגרו חייה. גם כשמסלולי הצבע האדום הניגרים אל תחתית הנייר עשו תנועות של טיפוס בחזרה למעלה כמו היו דם שהורץ - אנו יודעים היום כי חייה ניגרו ואזלו, נמסים והולכים.

בתשע השנים האחרונות לחייה, היה לדימויים המעודנים והמאופקים שיצרה, ושנוצרו לה לא פעם במפתיע כתוצאה מהמחווה הצורנית, מעמד של תמה, של נושא ומהות. הם שיקפו את רפיון הגוף, את אפיסת כוחותיו, את התרוקנות לשדו ודמו, את התמעטותו. יחד עם זה, לא היה שם אלא גוף. הגוף הספציפי שלה והתנועות האינטר-סובייקטיביות שבו. הכל הפך לגוף. גוף זוכר. במובן זה אסנת אביטל היתה אמנית גוף אותנטית.

לפני שנה זכתה אסנת אביטל בפרס לעידוד יצירה מטעם משרד התרבות. כאחת השופטות בועדת הפרס, הוטל עליי לנמק את מתן הפרס. טענתי בפני הוועדה כי בעבודותיה ניכרת גישה חקרנית ומדודה והתנסות בפרקטיקות עשייה מגוונות: ציור, ציור-פעולה, רישום, צילום וידיאו. התוצאות מינימליסטיות, רזות, דקות ושקופות. בשנים האחרונות מרבית עבודותיה עוסקות במצבים של חדלון, גסיסה, טשטוש וריק תודעתי. הבעת החידלון מושגת באמצעות סימנים-עקבות לפעולה מינימלית, לא יותר מנגיעה רפה שמולידה לא פעם נזילות שמתרחשות כמו מעצמן

והן מעודדת הדהוד פנימי או תיעוד של חלל הבהייה, נקי מדימוי. את הנושא והפרקטיקה של אביטל מיטיבים להמחיש שתי עבודות. באחת, ציור-פעולה, ובו צבע אדום (פיגמנט מהול בדבק) נשפך מנקודה אחת במרומי יריעת נייר בעלת טקסטורה מצומרת כעור ברווז המתנוחה על הקיר. הצבע האדום נזל בכובד אך באין מפריע לאורך הנייר. בתחתית הנייר הצבע כמו נאסף אל צורת תלתן שעלי כותרתו כמו מפנים את המבט בחזרה, במעלה הנזילה, וחוזר חלילה. בעבודה אחרת, תצלום וידיאו שנועד מתוך מבט חלול מחלון הרכבת אל תוך הערפל. אם ב"עור ברווז" עוד יש סימנים לפעולה כלשהי, גם אם מדובר בנגיעה רפה, הנה בתצלום הוידאו יש אך בהייה בכולם: סימני החיים היחידים מתנסחים באמצעות החשמל הסטאטי, אותו ריצוד שהינו תכונה וחלק משפת המדיום הדיגיטלי, בייחוד כשלוחצים על כפתור השהייה. אביטל לא תיעדה ערפל כי אם את עצם הבהייה בריק. בתצלום דיגיטלי נוסף שחולץ מאותה נסיעה שלה ברכבת היא לכדה זוג נשים עומדות, צומחות מגוף אחד, שמתפצל לשני ראשים בהירים, מביטים אל אי-שם במרחק האפור. נטיית לראות בדמויות גרהרד ריכטריות מופתיות אלה ביטוי יפהפה ויחידתי של יחסים סימביוטיים בין אם לבתה. את התצלום הזה אני יודעת שאוהב לנצח.

כאוצרת, בינואר 2004, הזמנתי מכל משתתפי התערוכה "איך מסבירים תמונות לארנבת מתה" (הוצגה בגלריה קלישר, המרכז לאמנות עכשווית דהיום) משפט המתייחס אל כותרת התערוכה, כותרת עליה ג'וזף בויס העיד כי חשב במשך שנה שלמה בטרם העניק אותה למיצג המפורסם שלו. אסנת אביטל, אחת המשתתפות הנלהבות בתערוכה זו, שלחה לי את המשפט הבא:

אמנות יכולה לעשות את מה שאפילו המדע לא יכול: היא יכולה להעיר ארנבת מתה. (...)

פורסם בכתב העת המקוון, מארב, ב' 11 באוגוסט 2009

מכירים את המשחק

נאות אמורות לספק הצצה ללב העשייה האמנותית, ולאפשר לאי מן להפגין את כישוריו, אולם רק שניים מהאמנים – גיא רו ואסנת אביטל – מצליחים להעצים או להעמיק את הרושם שעושה עבר רחם בתערוכה המרכזית.

מסקרנים במיוחד האמנים שעדיין לא הרבו להציג. אסנת אביטל מציגה עבודות עשויות סיליקון על חוט מתכת, שיוצרות רישומים של צורות אנטומיות יפהפיות, קלילות ורוחות בתור שוה הביומורפית שהוזמר משרה.

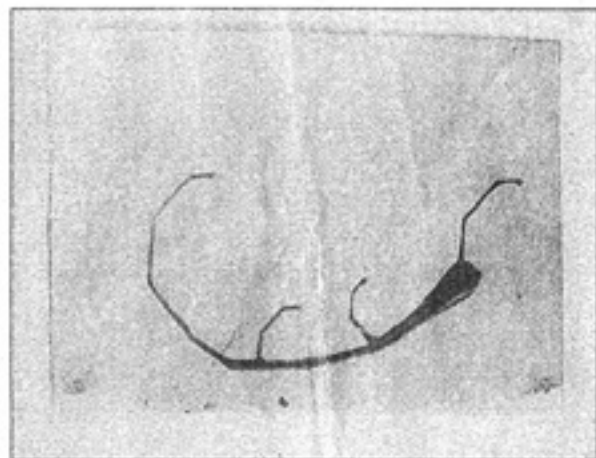
אביטל מתמודדת עם שאלת הגוף הנהפך לאובייקט מפורק, מושא למחקר ולא להודעות. בתקופה שהסיליקון משמש כחומר לעיצוב גוף מלאכותי, רישום אנטומי הוא בבחינת אמירה מעוצבת היטב על היעלמות האמונה באלוהי ובטב"ע.

טס, גיא רו, דרד מאורדגני, נעמי טליתמן ויואב וייס, העבודות מר צגות היטב, מהוקצעות. הן עוסקות בשאלות של זהות אישית וחברתית בעידן הצרכי, ושל מקום האמנות בתקופה של זילות הרימוי. אם חסר משהו בתערוכה, זה תחושת הפתעה, ועל כך קשה להלין.

הלק אחד של התערוכה הוא תערוכה ייצוגית בגלריה על שם לאוויס מוריס, ובה מציג כל אחד מהבוגרים עבודה אחת. בהלק השני, הגדול יותר, מוצגות תערוכות אישיות בחללי הסדנאות שבבניין בצלאל והיסטורי. הסדר

"שנים עשר בריבוע", בוגרי המחזור הראשון של תוכנית בצלאל לאמנים צעירים: הנדריה על שם לואיס מוריס, בנין בצלאל הישן, ירושלים

"שנים עשר בריבוע", התערוכה של בוגרי המחזור הראשון של תוכנית בצלאל לאמנים צעירים – תוכנית שעתידה להיהפך למי סלול לימורי תואר שני – מרשימה מה כהצגות כוונות. 12 בוגרי התוכנית מבטאים כולם מיומנות בחוקי המשחק של האמנות העכשווית, שיותר ממתציתם כבר שהקנים פעילים בו אוריאן ליטמן כקן, גלעד אפרת, יהודית סספור

אסנת אביטל, "ללא בותרת"

קולות של שטיח

אסנת אביטל מציגה מיצב מבטיח בבית האמנים. התערוכה של עודד פיינגרש, לעומתה, היא מופת של יופי חסר טעם

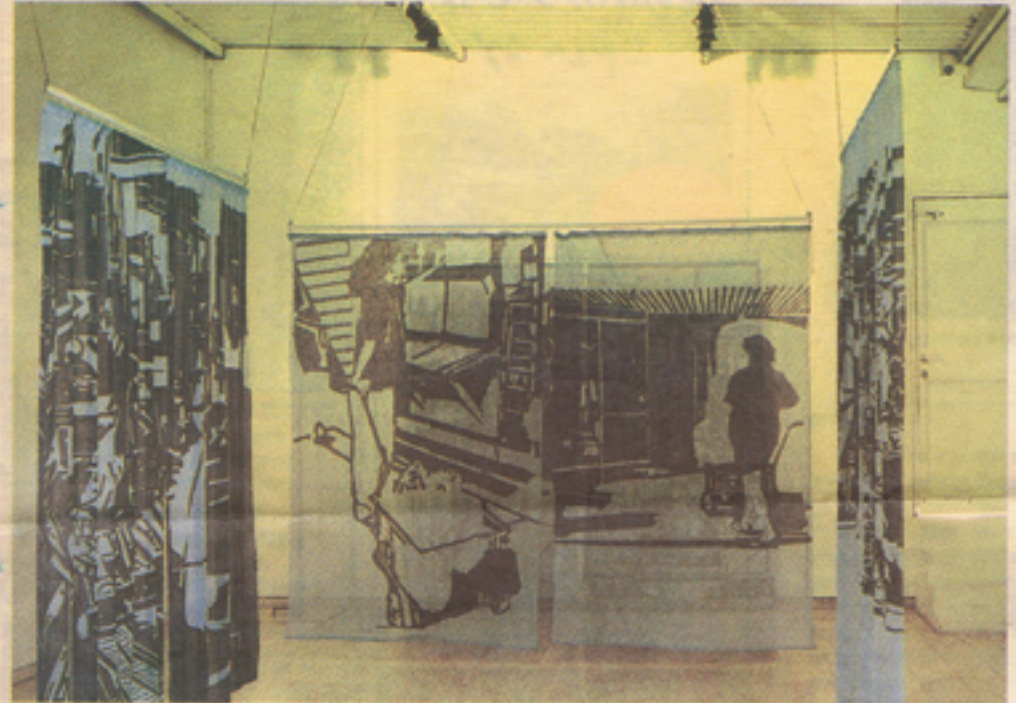
ק רוב לודאי שאסנת אביטל, המציגה בחלל הבניסה לבית האמנים, לא היתה שקטה לפני הצבת התערוכה. ודאי היא היתה חרדה ומהוססת, כי מבט חטוף במיצב שהקימה וניספה בדיוק את ההפך – עקבות היד הבטוחה, המחשבה הצלולה, הריכוז וההומורה בטיפול באובייקטים. בכל ניסיון של פענוח התערוכה נתקל הצופה בשורה של גיגורים, הארגונים ומסודרים בתשתית המיצב ועומדים כיסודות הפסלים שבחדר. קרושה וחולין, מטה ומע" לה, יציב ורעוע, רך מול מתות. ודימה וקיפאון, קונקרטי מול מטאפיסי, פיטול מול רישום, נשי וגברי. ובתוך כך נוצרת בגלריה אווירה של חומרה שלמה והרמונית. מובן ששהור ולכן שילטים בחלל. בכניסה מתחזים ציטורות גומי מן הרצפה לגובה. הוטים דקים מחבי רים אותם לתקרה, צועקים מכאב ומטתה. ולפתע, לצדם, ציפור מוחשית, יציקה על עמוד מגבם. רכה אך כבדה. תחושת הקדושה שמתעוררת לגובה העמודים הגבוהים ואיקונת הציפור מהדהדת מן הרצפה. סם, בתוך השטית, התחפרה אביטל, ומידות גופה נותרו בא" בן. כמו ילד מוכה המשמיע קולות של שטית.

לא מעט אלימות חבויה במיצב של אביטל. חמישה מקלות הליכה, כהים וחזקים, ניצבים אל הקיר. ר"ד ג'קל נהג להשתמש במקל לתמוך בגופו העייף, ומיסטר הייד משתמש בו להכות עוברי אורח בלילה. מול היציבות לכאורה, שמקנים המקלות השחורים, רושמת אביטל ביד רגישה כתמים פיוטיים ולידיים. ואז מתגלה שהמקלות בעצם ארוכים וג" בוחים מן הסטאנדרט ואינם מעניקים למעשה יציבות כלל, כי אם נתמכים בקיר הלבן ששרטו בו כמו ציפורניים. הפסיפס השלם שיצרה אסנת אביטל ושלמות המיצב שהעמידה ממקמים את תערוכת היחיד שלה כהבטחה גדולה להמשך.

עבודות 1995-1997, אסנת אביטל; "בין שמים וארץ", ציורים, עודד פיינגרש. בית האמנים, רח' שמואל הנגרי 12, א' ד, 10.00-13.00, 16.00-19.00, ר' 10.00-13.00; שבת, 11.00-14.00; נעילה, 25.11.97

קפיצה נחשונית

הגלריה שמנהלת יעל קיני בקיבוץ נחשון מציעה משהו שחסר ברוב חללי התצוגה בארץ: חום, אמון וסקרנות אמיתית. בימים אלה מוצגת שם תערוכתם המשותפת של סם אזולאי ואסנת אביטל, שניים מבוגרי המחזור הראשון של תוכנית לימודי ההמשך בבצלאל

העבודה המשותפת של סם אזולאי ואסנת אביטל בגלריה נחשון. תחושה נדירה

על שני הקירות הארוכים בנחשון מציגים האמנים כל אחד עבודה נפרדת ובמרכז החלל הם מציגים עבודה משותפת. אזולאי מציג פוסטר פטורמי של צילום נוף – הרבה ירוק וכחול, עצים ומים – ועליו הוא עולה במי שיבות צבע לבן ומותח חוטי גיילון הנפרשים בין מסמרים

לרוחב הפורסט, שיוצרים מסך לבנבן רוטט מעל הנוף. על הקיר ממול תלתה אביטל טיפות ענקיות של רסק לבן שמתמוגגות בריגע הראשון עם הלבן של הקיר ומתגלות בהדרגה שתי שורות של גטיפים לבנים, בסך שי נראים, הידועים מסך עדיו, מופרד, מחד. מה הוא מסתיר ומצוי שני, מה הוא חושף הקיר מאחוריו, הגלריה לפניו.

מיסוך וראייה מבעד הם, כך עישה רושם, הנושאים העומדים גם בבי סים העבודה המשותפת שהציבו אזולאי ואביטל במרכז הגלריה. במסך תקופה מסוימת שבה שהו בקיבוץ הם צילמו סצינות יומיומיות טיפרי סיות – אנשים בשבילי הקיבוץ, עגלות האופניים, הורים וילדים – ואחר כך הקרינו את הצילומים על בדים סינתטיים ותכלכלים, שקופים ומפרי רחיים וציידו אותם על הכר. הבדים השקופים תלויים על מסילות כמו וילונות, המרחיק הציורים נראים כמו בדים מודפסים. הנוכחות שנוצרת בגלריה היא של מסכים, ששוב, ברומה לעבודות הנפרדות של כל אחד מהאמנים, לא ברור מה הם מגלים או מסתירים מלבד את עצמם ואת ההי תחכמות שלהם באשר לאיפני ראייה, התבוננות ונראות. מסכי התכלת האלה מדברים קודם כל על התייחוד שעבר המבט, על השכבות המסי נגות שהעין עוברת בדרך למידע כלשהו, אבל נוסף לזה, ישנה בשיקוי פות למחצה גם הכרח מראש של שני האוהים לשעה בקיבוץ על נזוי לות מעמדם – מביטים בחיי היומיום מרחוק, מודעים מלבחחילה לחייתם ויום, מכיאים בחשבון את יחסיה המכס שלהם ובהתאם לכך

תולים את ההתרשמות שלהם מווילונות הניתנים להסטה, למתיחה, לכיווץ, ואנב כך לשינוי נקודת המבט ואופן הראייה. ההעמדה המהודקת של העבודה – מודיקת מבחינת המסר ורבת קסם מבחינת הנוכחות הפיזית שלה – מעבירה תחושה של תהליך עבודה ממשיך שעברו האמנים במקום, תוך התייחסות קשובה למביטה המסויי מת שבה נמצאת הגלריה. וזהי תחושה נדירה. לא פעם עבודות תלויות על קירות הגלריה כמו אדמות, וזות, כמו סוככים שבאו להרכיב והפעם אחר כך ללכת. לאן ללכת? לסטריזו לסלון ביתו של קינה למחסן הגי לריחו לא שלעבודות בגלריה נחשון יש עתיד אחר – בית של קונה הוא בוודאי עתיד לא רע – אבל החרד המלבני הפשוט שלידי חדר האוכל מציע משהו שחסר בחלק גדול מחללי התצוגה בארץ: חום, אמון, סקרנות אמיתית לראות מה יעשו בתוכו, וקבלה מראש של כל מה שייצשה שם, וללא אילוץ שום.

למרבה האירוניה מזכיר המלבן הפשוט ממשוטים את התרשה האופי נחית בגלריות שנפתחו לאחרונה בתל אביב: הגלריה של אלקן שגב ליד משכן האופרה. גם היא מלבן פשוט, קירות רצפת, אבל, כמוהו, כל ההי ברל שבעולם – ממדים אחרים, רצפת בטון מוחלקת ומבריקה, נוחות הייסק באוויר והכרות מונות על גלריות פרטיות, מסחריות, כלכליות. מתעוררת הפתיה נרא על הקירות, עבודותיהם של ארבעה אמנים מציגים קצת כמו אדורים, קרואים מנומסים שהזמנו לשישה שבועות ואחר כך הם מתבקשים לפנות יפה את מקומם. ככה זה תערוכות, באים, תולים והלכים, אבל האיתול שלי לגלריה אלקן שגב ולגלריה של אסי תר, שתי החרשות בעיר, הוא שתי יצירות לחיות באמת בית לאמנים. שיעליות לתת תחושה של חום, אמון ומשפחתיות. אמן.

סם אזולאי, אסנת אביטל. נדירה וחום.

מאמר על התערוכה "Emotional Drop"

סמילן מילי

אסנת אביטל נעה בין אופני הבעה שונים כציור, רישום, צילום וידאו וציורי פעולה, מבלי להתנות עצמה למדיום או חומר מסוים. יצירותיה נולדות ממצב אינטימי של בהייה והתבוננות. מה שיכול היה להיות שרבוט אישי בתוך יומן מסע או על פתק קטן, מוגדל למימדים המחייבים התעכבות ובחינה מחדש. הדימוי המוצג לאחר תהליך ארוך של התנסות ותהייה נראה כתמצות מינימליסטי של רגשות ומצבים גופניים שונים. אסנת מתערבת באופן מינימאלי וקובעת מהלכים של פעולות החוזרות על עצמן: ברגע מסוים נותנת לדברים "לקרות מאליהם" וכך נעה בין מצבים של חוסר שליטה ושליטה. המתח בין המקרי ללא מקרי, מאפשר מצבים של יצירה אנינה ומדודה. נדמה כי העבודות עברו תהליך של זיקוק ורדוקציה. הדימויים נעים בין מופשט לפיגורטיבי, ועל אף החומריות המינורית ניכרת בחירה מוקפדת בחומרים כדבק פלסטי שקוף, פיגמנטים זוהרים וטפט עם מרקם גבושי. הרישומים מתפענחים מסך כל מרכיביהם שכמו בונים נדבך של משמעות המתווספת ונרמזת. לעיתים נשארות היצירות אניגמטיות ומרמזות על הגבול הדק בין גיחוך לחידלון. הרצף המאפשר לנוע בין עבודה לעבודה נרקם ע"י אסוציאציות אישיות של האמנית המתורגמות לחומר וצורה. ההימנעות והאיפוק פותחים פתח למגוון פרשנויות.

בדומה לציורי הפעולה (שיטת הציור של ג'קסון פולוק, שכללה התזת צבעים על הבד בטפטוף, בהשפצה או בתנועות אנרגטיות אחרות, ללא תכנון וללא עיסוק בתוצאה הסופית), האמנית לוקחת פיגמנט אדום מעורבב עם דבק פלסטי ושופכת את הצבע על הטפט. בעבודה "עור

ברווז (פיגמנט על נייר, 450X52 ס"מ) נראית טיפה אדומה גדולה זולגת. הצבע נוזל על מרקם הנייר המחוּספס וכמעט שניתן לדמותו לגוף המגיר את דמו ומתרוקן, כפציעה של עור נייר שותת דם. עבודה זו בוצעה כהמשך לעבודות קודמות שבה כוסה קיר שלם בנזילות. ריבוי הנזילות והחזרה על אותה הפעולה של השפיכה יצר נזילות דומות כשהמקום של השינויים הקטנים בין אחת לאחת הוא המקום של חוסר השליטה. להכנת הרישומים האפורים לקחה האמנית ניירות בגודל של רבע גיליון ושפכה עליהם דבק פלסטי. באותו מינון ובתנועה זהה פעלה כדי לכוון כך שתתקבל צורה של ספיראלה. לבסוף נוצרו טיפות הדומות לראשנים, יחידות, יחידות כחלק מרצף שיוצר תנועה ספיראלית פנימה. הקצב שנוצר יוצר אפקט היפנוטי. האמנית פיזרה אבקת עופרת שנדבקה לאזורי הדבק: הצורות שנוצרו דמו זו לזו עם שינויים קלים. האסוציאציה שהופיעה למראה העבודה הזכירה את תחילת החיים בכדור הארץ, ובציטוט מהאמנית: "שהרי הכל התחיל מאיזה מוטציות קטנות של צורת חיים ראשונית שהופיעה". הנזילות הינן מוטציות המתקיימות מול הסדר, החוקיות והסדרתיות. הניואנסים שמתקבלים בין טיפה לטיפה למרות דרך הפעולה הזוה מקיימים את המרחב שבו נעה יצירה זו. בניסיון ליצור עבודה שיש בה מינימום מגע עם החומר ניסתה האמנית לחתור תחת מסורות מקובלות של ציור. בעבודה על טפט בעל מרקם גבושי נרשמו קווים שמתפשטים בין הבליטות, מה שנראה כמפה או נימים בעור. בדומה לבהייה בקיר, כאשר המבט נח בצורה לא ממוקדת ופסיבית.

על פני שטח אחידים, מופיעות צורות על פני רשתית העין, כמו דרכים עקלקלות, טקסטורה חמקמקה, פרי של תעתוע אופטי.

רישום של מסיכה מורכב מפיגמנטים זוהרים שקופים מצויר על נייר בגודל גיליון. הציור נעשה עם שכבות שקופות של צבע - פיגמנט ודבק פלסטי. השקיפות יוצרת תחושה של העלמות. עבודה זו, מבין היחידות בתערוכה היכולה להיות מוגדרת כפיגורטיבית, מעניקה לרגע נקודת משען לצופה, תקווה לפענוח, אך במבט שני מתעתעת כהבזק של פיגמנט

אדום המתמוסס שוב ומתפורר אל תוך מרחבי האניגמה של היצירה. רישום פיגורטיבי נוסף מתאר בקו רוטט דמות המפנה מבטה לשמיים ומרימה זרועותיה אל-על. רישום מעין זה יכול היה לרמוז על תכנים של סבל ויגון אך ה"ווליום" הנמוך של הבעה הנהוג בתערוכה מעלה בספק פרשנות מעין זו.

בשנים האחרונות סיגלה לעצמה אסנת מיומנויות חדשות בתחום העשייה האמנותית והתאימה אותן לתוויות הקיום האוטנטיות שלה. בחירותיה במדיומים שונים נובעות מהצורך להתאים את עצמה לאורח חיים שלפעמים נכפה עליה מכורח אירועים שונים. בזמן שבילתה שעות רבות בעבודה ונסיעה ברכבת החלה לצלם במצלמת וידאו דיגיטאלית ולתעד את המסע והבהייה דרך החלון. יותר מלתעד נוף היה זה תיעוד של אקט הבהייה. פני השטח המרצדים של המדיום הדיגיטאלי הכתיבו מרקם ערפילי שהחל להתנסח בעבודות.

בתקופה בה סבלה משיתוק ביד פיסלה את כף יד ימין שלה. העבודה החלה בפיסול בחמר (ביד שמאל) ואחר כך נעטפה בתחבושות גבס. כף היד נצבעה בצבע אקרילי שחור עם משיחות של משחת נעליים שחורה, מה שיוצר תחושה של ספק יד, ספק אבן בזלת. עבודה זו משקפת מתח בין פאסיביות, כבדות ואטימות שעולות מהדימוי של אבן, ובין היכולת לנוע, ליצור ולפעול הגלומה בדימוי. שם התערוכה Emotional Drop, נגזר משם הפסל המהווה נקודת כובד ומשען בשלל הרישומים האווריריים העוטים את הקירות.

הרגש המגולם בעבודות מובע כעדות לסימני פעולה של נגיעה רפה. העבודה מתקיימת במרווחים שבין הרישומים, בין מה שנאמר למה שמבליח באילמותו. עבודותיה של אסנת נעות במתח שבין שתיקה לאמירה, עשייה ואי-עשייה, נראות והיעלמות.

עינת יקיר

על "שבריר" של אסנת אביטל

שתי דרכים לפחות

"כתב העצמות" הסיני העתיק, שנוצר לפני 5,000 שנה, נחרת על גבי עצמות חיות ושריונות צבים. קווי הציורים הושפעו מהחריצים שעל גבי השריונות. הכתב, על תנועתו, נכלא בחריצים שהוטבעו לפניו, כמו אסיר המהלך במסילות "שחרורו" בדרכו אל המבע.

ב"שבריר", התערוכה החדשה של אסנת אביטל, עבודות אקריליק על נייר עושות תנועה הפוכה - הן משחזרות, מתוך מסילות השחרור שלהן, את השלד שהיה שם. העוצמה פוגשת עצם, ונכלאת בו. עוצמת ההתפרצות יכולה להתפרש אפילו כאלימה, אבל הנוכחות קפאה בו־ברגע, ובקונפליקט המהפנט נכלאת העין באותו שבריר.

מול הקונפליקט הזה מעמידה אביטל עבודת וידיאו יפהייה, המעניקה לתערוכה איכות הפוכה, של התבוננות מהצד והשלמה. אם בעבודות האקריליק בולטת ההתפרצות המרוכזת, הפקיעה החוצה - כאן מובלת העין להיטמע, להימשך פנימה, עד כדי היעלמות:

שובלי דבק פלסטי נעים לאיטם בציר אנכי, מייצרים מסילות, לאט לאט מכסים זה את זה. המצע נוצר שוב ושוב, יותר ויותר. על גבי שובלי הדבק "נולדות" בועות אוויר קטנות, הצצות לפרקים ופוקעות. בועות אלה מרכוזות בתוכן אור נוסף על גבי ה"אור" הלבן של הדבק - אור

על אור. העין, שנעה במסילות הדבק, ערה לפקיעות האלה של הבועות הקטנות, עוקבת גם אחריהן. הדבק ה"נוסע" הוא סוג של חיים על גבי המצע ה"ריק" שהיה שם; אך מיד לאחר מכן הבועות הן סוג של חיים על גבי הדבק שכבר נסלל, ש"מת", עד השלמת התהליך - המצע שב אל ראשוניותו, נבלע אל תוך עצמו.

"שבריר" של אסנת אביטל הוא לפחות שתי הדרכים האלה, של ההתפרצות הכלואה ושל המרחב המשתחזר, ה"מתעבד". עבודות האקריליק ועבודת הווידיאו, העשויות שתיהן במינימליזם מרהיב, מדויק ולוכד, מעמידות שתי תנועות הפוכות בהתאמה, של חוץ ופנים, המתקיימות זו לצד זו כשתי עדויות סותרות. השבריר, הבזק ההופעה שקפאה שעולה מעבודות האקריליק, נפתח בעבודת הווידיאו אל טקס חדש של השהיה. כך, ההתפרצות של האקריליק עומדת נוכח היטמעות הדבק; כך, המצמוץ שם עומד כאן נוכח העין הפעורה. את הסיפור הזה אפשר לספר לפחות פעמיים, בנשימה עצורה או ברוחב נשימה. ונדמה עם זאת, שהוא מבקש להיות בבו זמניות הבלתי אפשרית של השתיים. מסופר פעם אחת ויחידה.

אסנת אביטל, "שבריר", סדנאות האמנים, תל־אביב,
9 בפברואר - 8 במרץ 2008

פורסם בגיליון סטודיו 173, מאי־יוני 2008

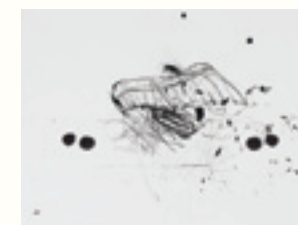
הערות בודדות על "שבריר" של אסנת אביטל

"לו ציפור הייתה מציירת, האם לא היה זה על ידי השרת נוצותיה? האם הנחש לא היה משיל את עורו, העץ את עליו?" (ז'ק לאקאן, ארבעה מושגי היסוד של הפסיכואנליזה)

לו היה רק אפשר - זו הפנטזיה - להתבונן בחולף מבלי לאבדו; להאט או לעצור פעולה מוכרת, כמו הליכה, היה מתגלה משהו מהסוד של התנועה. ואיך עבודה תוכל להביא לנראות את מה שבתוככי הפעולה של משיכת מכחול, של מתיחת קו או של מריחת צבע?

העבודות של אסנת אביטל אינן ציור-פעולה אלא מראות את עצירת פעולת הציור. אין בעבודות ביטוי 'נאיבי', ראשוני, או אקספרסיביות של תנועה משוחררת מעכבות. לעתים משטח הדף נראה כאילו הוא מהווה מכשול כמעט פיזי לפעולה ציורית וכמו הופך אותה להתרחשות של כוח המנפץ את הדימוי. לעתים הדף עצמו נדמה לזכוכית הנשברת מההדף של אותו הכוח. אך במיוחד בעבודות אלה יש פן אירוני (למשל במחווה ל"זכוכית הגדולה" של דושן).

עצירתה של פעולה מייצרת ג'סטה, מחווה. ג'סטה ציורית אינה דומה לרישום בחלל הדף. אין רקע ודימוי אלא בכל עבודה מתהווה יצור ציורי. לג'סטה יש תמיד מימד מלאכותי, לכן קיים קשר בינה לבין מנייריזם. אולם עצירה יכולה גם להיות פנימית לתנועת היד כשמלמדים באופן מלאכותי את היד השמאלית לרשום באופן טבעי כמו זו הימנית. דווקא העצירה מחיה זיכרון של משהו עתיק, פרימיטיבי יותר, בתוך הפעולה האנושית: מעין זיכרון של הגוף או הדים לצורות חיים קדומות החבויות בתוך פעולת היד (כפי שהעובר עובר דרך צורות החיים שקדמו להתפתחות האדם). כוונתי למימד קדום, כמו במאובנים, ולא לדימוי הרווח של החייתי כפרוע וחסר מעצורים.

עצירה של יד על משטח, ההטבעה של כף היד, היא מקור קדמוני של הציור. ב-shaking hands הטבעות כף היד כבר מתחילות לעבור מטמורפוזה והופכות למשיכת מכחול דרך השובל שהן מותירות בדף. האם זו לחיצת היד המשלימה או רעד כף היד? חמסה או קללה? נפנוף לשלום או כף היד השואפת להפוך לכנף?

בעבודות רבות רישום של כנף מכוסה על ידי מעין עקבות של תנועת הכנף. הדהוד של רישומי הכנפיים של לאונרדו ושל רפרוף כנף העיט על פניו כאחד. העבודה כמו מפרפרת בין המישור המייצג (המרפרר) לזה של הג'סטה הצוירית. את הדומות או המימטיזם המוזר הזה אפשר גם לכנות אונומטופיאה צוירית (שכמו אונומטופיאה לשונית מבטאת התרחשות פרימיטיבית).

המקום שלפני הפעולה היוצרת מתנסח גם כמעבר בין מדיומים. הנזילה של הצבע, התנועה של החומר הצוירי מוקפאת ומהופכת, וכך גם הופכת למטה פיסולי שעון על קיר. ומהפיסול חזרה לציור: בעבודה sticks שלושה מקלות הליכה נשענים על קיר כשמהקצה של כל אחד מתפצלים שני שובלים של צבע שחור. המוט הופך למכחול ויוצר את משיכות הצבע הלא מהוקצעות על הקיר. הצבע בתורו, משמש הרחבה דמיונית של העצם הממשי. המטה מצמיח כנפיים ומשענת ההליכה נהיית מקור לתנועה יותר - מאנושית.

האם יש כאן דימוי של הפנטסטי, הניסי? (במקום מטה-נחש, מטה-ציפור, לא מים מהסלע אלא צבע מהקיר). עבודות מוקדמות של אסנת אביטל, כמו הרישום של אישה שעל ראשה מקננת ציפור או כמו העמוד המצמיח כנף, מעין מכחול-טוטם, הן נגיעות מחויכות במקורות המאגיים של האמנות. כנפיים הן ודאי המוטיב הנפוץ ביותר לטרנספיגורציה של גוף האדם (בציורי מלאכים). אולם המלאך הוא כבר ייצוג של נוכחות עמוקה יותר של הדמיון (או הדומות) בלב הפעולה הצוירית; של הדמיון המתגלה בעצירת התנועה.

בהקפאת התנועה יש מימד של עצירת החיים. הפרימיטיבי מופיע כמאובן, או לחילופין, כמו בעבודת הוידואו, כריקון מצבע, לבן על לבן. כך גם בעבודה מוקדמת הנראית כמו כלי דם תלויים מרוקנים מנוזל החיים. או, בואריאציה אירונית, נזילת הצבע מרוקנת מצבע ונותרת תלויה כמעטפת שקופה מדולדלת.

במחצית השנייה של המאה ה-19 Jules-Etienne Marey חוקר את מעוף הציפורים באמצעות קליטת רצף שברירי תנועה על אותו סרט צילום. הצילום או הקולנוע יכולים לגלות מחדש את הטבעי שבצורת החיים האנושית. ולטר בנימין יקרא לפתיחת מרחב הדומות הזה גילוי "לא-מודע אופטי".

בתערוכה ארבע עבודות מתוך צילום אחד של השתברות אור על מים. צילום שחור-לבן, מעין אימפרסיוניזם שניטלה ממנו זכות קיומו (בשל הצילום? בשל העדר הצבע?). יש בניצוצות האור היוצרים מפה אסטרונומית דימוי למה שההתרחשות הצילומית מאפשרת: המדיום המודרני המשחרר את האמנות מפעולת היד, מפוצץ את אחדות המציאות לרסיסים ופותח מחדש את מערך הדומות בעולם.

מתוך הקטלוג של התערוכה "שבריר"

אם הצילום הוא של השתברות האור על פני המים המאוזנים, עבודת הוידאו היא התרחשות מאונכת. היווצרות לא כיצירה המקימה דבר מה אלא כהעצמה של תהליך (לבן על לבן) שמחזירה לשורש העניין (למשטח הלבן עצמו). הופעת הדימוי מהכיוונית הורטיקלית של התנועה היא גם העלמותו האנטרופית: מעין מקבילה למשיכה הרומנטית של הציור להריסות, משל לנוכחות טבעית יותר בתוך תוצרי הפעולה האנושית.

עבודה של
אסנת אביטל

הייתי כאן, נגעתיו כאן

■ האמנית אסנת אביטל מתה בתחילת השבוע ממחלת הסרטן

אסנת אביטל

האמנית אסנת אביטל הלכה לעולמה ביום ראשון אחרי שנת בקה במחלת הסרטן מאז שנת 2000. היא הובאה למנוחות אתמול בבית העלמין בקיבוץ עינת. אביטל נולדה בצפת ב-1960 והתגוררה ויצרה בתל אביב. היא בעלת תואר ראשון ושני מבצלאל. בשנים 2001 ו-2006 זכתה בפרסי עידוד היצירה מטעם משרד התרבות. היא הציגה כמה תערוכות יחיד והשתתפה בתערוכות קבוצתיות רבות, בין היתר במוזיאון ישראל, מוזיאון פתח תקווה ובית האמנים בירדליים. בתחילת דרכה האמנותית עסקה בציור פיגורטיבי ובמשך השנים עברה תהליך של הפשטה בעבודתה ועסקה בפיסול ומיצב ובסוף ימיה התמקדה ברישום. אשתקד הוצגה תערוכת היחיד האחרונה שלה, "שכירי", בסדנאות האמנים בתל אביב. אלי פרידלנדר כתב בטקסט לתעודת כח: "העבודות של אסנת אביטל

לדבריה של ורד גני, אוצ'רת בסדנאות האמנים: "אסנת היתה בן אדם מדהים, פייטרית אמיתית. היא עשתה פסלים ומיצבים ועברה לרישום כי לא יכלה יותר מבחינה פיסית, גם את הרישומים היא עשתה עם יד אחת שלא עברה כמו שצריך. האמנות היתה עיסוק מרכזי בחייה וזה מה שהחזיק אותה". אתי אברג'יל, אמנית וחדרה קרובה של אביטל, מגידה את הרישום של אביטל כ"סמנטי" ואומרת על רישומיה האחרונים: "היד ה'עילגת' בימים הקשים היתה סמנטי של מצב אנושי. רק לסמן את הקיום שלה הייתי כאן, נגעתיו כאן". אביטל הותירה אחריה שני ילדים (אחת מהם סטודנטית במחלקה לאמנות בבצלאל), אם ושישה אחים, בהם לאה אביטל, אמנית ומרצה במחלקה לאמנות בבצלאל.

אינן ציור-פעולה אלא מראות את עצירת פעולת הציור. אין בעבר רות ביטוי 'נאווי', ראשוני, או אקספרסיוניזם של תנועה משרד חדרת מעכבות. לעתים משטח הדף נראה כאילו הוא מרווח מכי שול כמעט פיסול לפעולה ציורית וכמו הופך אותה להתרחשות של כוח המנפץ את הדימוי".

Antony Hegarty

Hope there's someone

Hope there's someone
Who'll take care of me
When I die, will I go

Hope there's someone
Who'll set my heart free
Nice to hold when I'm tired

There's a ghost on the horizon
When I go to bed
How can I fall asleep at night
How will I rest my head

Oh I'm scared of the middle place
Between light and nowhere
I don't want to be the one
Left in there, left in there

There's a man on the horizon
Wish that I'd go to bed
If I fall to his feet tonight
Will allow rest my head

So here's hoping I will not drown
Or paralyze in light
And godsend I don't want to go
To the seal's watershed

Hope there's someone
Who'll take care of me
When I die, will I go

Hope there's someone
Who'll set my heart free
Nice to hold when I'm tired

כיתובים על עבודות האמנות של אסנת

עמ' 3 אשה ציפור, שמן ועפרון על נייר, 18X26, 1997

עמ' 7 פְּרִיִים מתוך עבודת הווידיאו "אנאלוגיה", 2008

עמ' 10 ללא כותרת, דיו על נייר, 70X70, 2007

עמ' 14 ללא כותרת, שמן על בד, 110X110, ~, 1988

עמ' 17 מקלות הליכה, עץ, עור, גומי, אקריליק, 150 ס"מ כל אחד, 1997

עמ' 37 אדווה, שמן על בד, 110X110, ~, 1989

עמ' 42 ללא כותרת, שמן על בד, 100X120, ~, 1988

עמ' 43 ללא כותרת, שמן על בד, 100X150, 1988

עמ' 48 ללא כותרת, שמן על בד, 110X110, ~, 1988

עמ' 49 ללא כותרת, שמן על בד, 110X110, ~, 1988

עמ' 52 מתוך סדרה "ביצים", גרפיט על נייר, 50X43, 7-1996

עמ' 81 פְּרִיִים מתוך עבודת הווידיאו "וורמיר", 2002

עמ' 83 כובע ים, גבס, צינור ברזל, 1994

עמ' 92 מחרוזת, ביצי קלקר, חוט ברזל, 2000